TÜRKİYE İŞ BANKASI

Türkiye İş Bankası'nın
çocuklarımıza armağanıdır.

Kasım - Aralık 1990

Kumbara

– Senin kadar sulu bir bulutla ilk kez karşılaşıyorum...

MISTIK

NASREDDİN HOCA BİRGÜN...

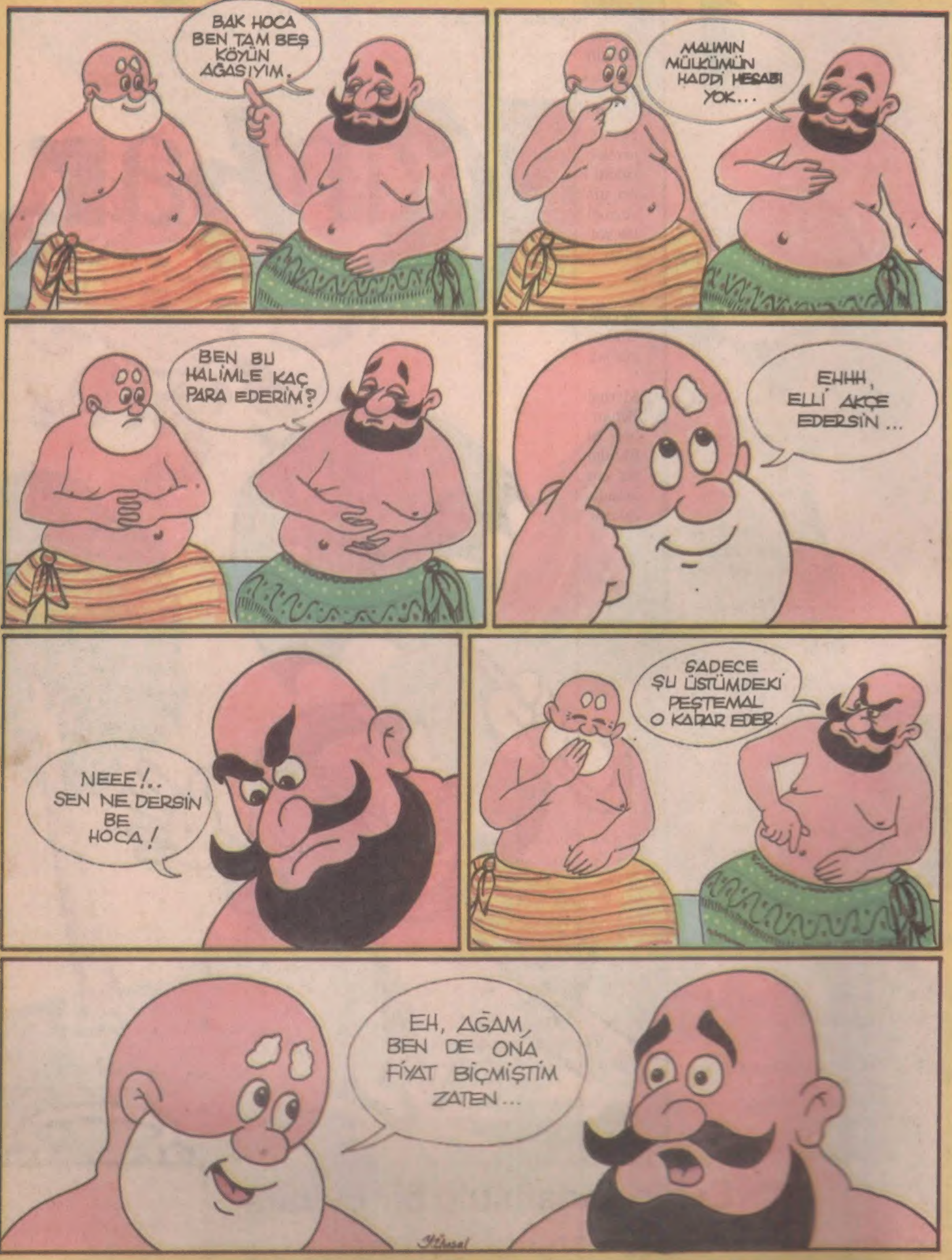

Yılın son iki ayı

Sevgili çocuklar,

Atatürk'ü anmak için özel bir çabaya ya da belirli bir törene gerek yoktur. O, her zaman yanıbaşımızdadır, içimizdedir. Yine de Kasım ayı, O'nu özel bir biçimde anmamıza neden olur. Kuşkusuz, Atatürk'ün bu ayın 10'unda yaşama gözlerini yumması, bunun asıl nedenidir. Atatürk inkılâplarının (devrimlerinin) birçoğunun bu ay içinde gerçekleşmesi ise ikinci bir nedendir.

Aralık ayı, yılın son ayıdır. 1990 yılı, acı ve tatlı anılarıyla, başarılı ve başarısız günleriyle sona eriyor. Ufukta yeni bir yıl, yeni umutlarla dolu olarak görünüyor. 1990'a güle güle diyoruz.

Sevgi ve esenlik dileklerimizle...

Sağlıcakla kalınız.

KUMBARA

Kumbara

İki ayda bir yayımlanır
Kasım-Aralık 1990 / Sayı: 134

Türkiye İş Bankası A.Ş.
Halkla İlişkiler Müdürlüğü adına
Sahibi ve Sorumlu
Yazı İşleri Yönetmeni:
Yılmaz SEVİMLİ

Dizgi: Yazıevi
Baskı: HÜRRİYET OFSET A.Ş.
Tel: 598 98 20/4 Hat.
(1 Kasım 1990)

Adres: KUMBARA Dergisi
Türkiye İş Bankası A.Ş.
Halkla İlişkiler Müdürlüğü
Atatürk Bulvarı, 191
Kavaklıdere
06684 ANKARA

Kapak Resmi: MUSTAFA EREMEKTAR

Nevzat Ağabeyle Baş Başa

Sevgili Nevzat Ağabey,
Derginizi yaklaşık iki yıldan beri okumaktayım. Derginizi çok seviyorum. Nasreddin Hoca, Bizim Ali, Deyimlerimiz ve Öyküleri, Bilmece-Bulmaca, Sizin Sayfanız, Zehra Ablam ve Ben, Elif bölümlerini beğenerek okuyorum. Sizden iki ricam var. Birincisi Kumbara Dergisi'ndeki bulmacaların ufak ödülleri olması. Böylece onları çözmek daha zevkli olacaktır. İkinci ricam ise yolladığım şiirin derginizde yayımlanması. Başarılar.

DUYGU ŞENEL
Perşembe-Ordu

Sevgili DUYGU ŞENEL,
Güzel şiirin bir süre sonra Kumbara Dergisi'nde yayımlanacak. Selamlar.

Merhaba,
Benim adım Faruk. Derginizi geçen yıldan beri okumaktayım. Derginiz magazine, fıkralara, şiirlere, bulmaca ve bilmecelere yer vermiş. Bunlar çok güzel şeyler. Fakat arkadaşlarımız ve bizim dileğimiz bulmacaların ödüllü olmasıdır.

FARUK ÖZDEMİR
Almanya

Sevgili FARUK ÖZDEMİR,
Bulmacaların ödüllü olması isteğin yetkililere iletildi. Ayrıca, gönderdiğin şiir de bir süre sonra dergimizde yayımlanacak.

Sevgili Nevzat Ağabey,
Ben 13 yaşında, ortaokula giden bir kişiyim. Adım Mustafa Yurtseven'dir. Derginizi bir arkadaşın önerisiyle almaktayım. Derginizi çok seviyor ve ilgileniyorum. Nasreddin Hoca Birgün, Güle Oynaya, Öyküler, Bizim Ali, Denektaşı, Deyimlerimiz ve Öyküleri, Bulmacalar ve en çok da Fıkralar bölümlerini çok seviyorum. Benim sizden istediğim, bulmacaların ödüllü olması ve en önemlisi de derginizin çok uzun bir arayla çıkmamasıdır.

MUSTAFA YURTSEVEN

Sevgili Kumbara Dergisi,
Adım Zeynur Arif. 16 yaşındayım. Derginizi uzun zamandır okuyorum ve çok beğeniyorum. Bütün bölümlerini eğitici ve yararlı buluyorum. Sizden tek ricam, adımın Mektup Arkadaşı bölümünde yayımlanması. Bulunduğum yerde hemen hemen hiç samimi bir arkadaşım yok. Galiba onlarla iletişim kuramıyorum. Eğer bir mektup arkadaşım olursa, bu iletişim eksikliğini gidereceğime inanıyorum. Eğer isteğimi bu bölümde yayımlarsanız çok sevineceğim. Saygı ve sevgilerimle.

ZEYNUR ARİF
Almanya

Sevgili ZEYNUR ARİF,
Kumbara Dergisi'nin Mektup Arkadaşı köşesi, 14 yaşına kadar olan arkadaşlarımızın yararlandığı bir köşedir. Bu yüzden adını ve adresini Mektup Arkadaşı köşesinde yayımlayamadığım için üzgünüm. Ama, gençlik dergilerinin iletişim köşesinden yararlanabilirsin. Güzel arkadaşlar edinmen dileğiyle.

Sayın Kumbara Dergisi,
Benim adım İsmail Akkuzu. Demirci Lisesi orta kısımı 2. sınıfa gidiyorum. 13 yaşındayım. Derginizden çok hoşlanıyorum. Sizden isteğim, Mektup Arkadaşı bölümünüzü biraz daha genişletmeniz ve armağanlı bulmacalar yapmanızdır. Ayrıca şunu söylemek istiyorum: İş Bankası personeli derginizi ilkokula gitmeyen kişilere vermemekte ısrar ediyorlar. Ama biz ortaokula gitsek de derginizi çok seviyoruz. Bunun için derginizin her sayısını alamıyoruz. Derginiz çok iyi bilgiler veriyor. Bu sene Tarih Dönem Ödevi'mi derginizden yararlanarak yaptım. Derginizin personeline selam ve teşekkürlerimi sunarım.

İSMAİL AKKUZU
Demirci-Manisa

Sevgili İSMAİL AKKUZU,
Kumbara Dergisi'nin dağıtımındaki aksaklığın giderilmesi için yetkililere haber verdim. Başarılar.

Değerli Kumbara Dergisi Yetkilileri,
İsmim Emrah Uysal. İlköğrenimimi babaannemin yanında Eskişehir'de tamamladım. Ortaöğrenimime babam ve annemin yanında Bilecik'in Osmaneli ilçesinde devam edeceğim. Önce Eskişehir'den ve Osmaneli'nden selamlar ve sevgiler. Yayımlamış olduğunuz Kumbara Dergisi'ni beğeniyle okuyorum. En çok Elif, Nasreddin Hoca, Sizin Sayfanız, Bilmece-Bulmaca, Bizim Ali, Test ve Ünlü Kişiler köşelerini seviyorum. Özellikle bu köşeleri zevkle okuyorum. Yalnız sizden birkaç ricam var, adımın ve adresimin mektup arkadaşı köşesinde yayımlanmasını istiyorum. Ayrıca dergimizin her ay çıkmasını istiyorum. Lütfen bu yazımı gelecek sayıda ya da daha sonraki sayıda çıkarmanızı istiyorum. Sevgiler ve saygılarla.

EMRAH UYSAL
Osmaneli-Bilecik

Sevgili EMRAH UYSAL,
Mektubunda birçok şeyden söz etmişsin; fakat kaç yaşında olduğunu yazmayı unutmuşsun. Bu yüzden Mektup Arkadaşı köşesine adını koyamıyorum. Bir dahaki sefere dikkatli ol emi? Dikkatini yoğunlaştırman dileğiyle.

GEÇMİŞTEN GELEN PATLAMA

Sibirya'daki gizemli ve korkunç patlamalara yol açan şey neydi?

Koso Lapova yolda giderken gökyüzüne baktı. Kuzeye doğru gökyüzü alev alev yanıyordu. Güneşten bile daha parlak bir ateşti bu.

Vasili Okçen, evinde ailesiyle uyurken birden hepsi de yataklarından fırladılar. Vasili, "Yer sallanmaya başladı" diye anlatıyordu, "inanılmaz şiddette bir gürültü işittik. Her tarafı dumanlar sarmıştı. Tutuşan ağaçlar devriliyordu. Sonra gürültü kesildi ama orman yanmaya devam etti."

Daha başka tanıklar gökyüzünde yanan bir şey gördüklerini, ama çok parlak olduğundan ona bakamadıklarını söylediler. Müthiş bir patlama olmuş, bütün binalar sallanmıştı. Şöyle yazıyordu bir gazete: "Bulutların arasından birkaç kollu bir alev fışkırdı. Herkes dünyanın sonu geldi diye düşünmekteydi."

Gerçi dünyanın sonu gelmemişti (gelseydi bu satırları nasıl okuyabilirdiniz ki!), ama bu olay gerçekti ve herkesi dehşete düşürmüştü. 82 yıl önce Koso'ya, Vasili'ye ve daha birçok kimseye ecel terleri döktüren bu garip olayla ilgili olarak bilim adamları, bakınız neler diyorlar:

30 Haziran 1908'de, korkunç bir patlama, Rusya'daki Sibirya bölgesinde 30 kilometrelik bir ormanı yerle bir etmişti. Ta 350 kilometre uzakta oturan insanlar bile göğe doğru yükselen alevleri görmüşlerdi. Patlamayı da, 750 kilometre uzaklıktaki köylerde yaşayanlar rahatça işitebilmişlerdi. Avrupa kıtasının üzerindeki bulutlar parlamaları yansıtmış, geceyi gündüze çevirmişti. Patlamayla yayılan hava dalgaları dünyanın yarısını dolaşmıştı. Oysa ne bir krater, ne bir bomba izi ne de yere çarpan bir şeyin kalıntısı görülememişti.

Bu patlama Sibirya'nın Tungus yöresinde meydana geldiği için, Tunguska Olayı diye anılmaktadır. Bilim adamları olayın nerede ve ne zaman yer aldığını bilmektedirler. Ama bildikleri sadece bu kadar. Bu gün dahi Tunguska Olayı doğanın en büyük sırlarından biri olarak kalmaktadır.

ASTEROİD Mİ YOKSA KUYRUKLUYILDIZ MI?

Bılim adamlarının çoğu Tunguska Olayı'na yeryüzünden 8 km kadar yüksekte patlayan bir asteroidin ya da bir kuyrukluyıldızın neden olduğu kanısındadır. İngiliz gökbilimcisi David Hughes, bu olayı derinlemesine incelemiş ve bir kuyrukluyıldızın patlaması sonucu olduğu kanısına varmıştır.

Kuyrukluyıldızlar, güneş sistemi meydana gelirken ortaya çıkmış olan gök cisimleridir. Bunlar buz, gaz ve erimiş cisimlerden oluşurlar.

Asteroidler ise farklıdır. Bunlar da güneş sisteminin oluşumu sırasında ortaya çıkmışlardır. Ama demir, kaya ve minerallerden oluşurlar. Sımsıkı, sert cisimlerdir.

David Hughes'in, patlayan şeyin bir kuyrukluyıldız olduğuna inanmasının nedeni de işte budur. Zira bir asteroid, yeryüzüne çarpar ve orada büyük bir çukur açardı.

Bir kuyrukluyıldız atmosferi geçip yeryüzüne inmezdi. Denizde yüzerken suya yumruğunuzla vurun, sonra da avucunuzu açarak elinizin ayasıyla vurmayı deneyin. Yumruğunuz daha derine ulaşacaktır. Zira, su açık olan elinize daha büyük bir direnç gösterecektir.

Atmosfer, kuyrukluyıldıza direnç gösterince, büyük oranda ısı yayılmış ve bir patlama olmuştur. Patlama havada olduğu için yeryüzünde bir iz bırakmamıştır.

Ancak bu teoriye karşı çıkanlar da vardır. Amerikalı uzay bilgini Zdenk Sekanina, patlamanın yerden 8 kilometre yukarıda meydana geldiğini kabul etmekte, ancak o cismin bir kuyrukluyıldızdan daha yavaş bir hızla ilerlediğini ileri sürmektedir. O halde söz konusu cisim bir asteroiddir.

Bilim adamları bu patlamanın öyle uzak bir bölgede yer almasının iyi bir tesadüf olduğunu söylüyorlar. Aksi takdirde (örneğin patlama New York kenti üzerinde olsaydı) tarihteki en büyük felakete yol açmış olacağını belirtiyorlar.

TEKRAR OLABİLİR Mİ?

Şimdi insanlar düşünüyorlar: İster kuyrukluyıldız olsun, ister asteroid olsun, acaba böyle bir olay tekrar meydana gelebilir mi?

Büyük gök cisimlerinin yeryüzüne çarptığı çok görülmüştür. En çok bilinen örneği, Kuzey Arizona'dadır. Bir göktaşı, orada bir buçuk kilometre çapında bir çukur açmıştır. Bu olay 50.000 yıl kadar önce olmuş.

Bazı kimseler 65 milyon yıl önce bir asteroidin dünyaya çarptığına ve dinozorları yok ettiğine inanmaktalar.

Gerçek şu ki dünyaya pek çok cisim düşmüştür ve gene düşecektir. Zaten küçük çaplı cisimler sürekli olarak düşmektedirler.

Ama çok büyük bir gök cisminin dünyaya çarpması ihtimali ne kadardır? Bilim adamları, çapı 750 metre olan bir asteroidin yeryüzüne çarpması ihtimalinin iki milyon yılda bir olduğunu söylüyorlar. O takdirde büyük bir felaket olurmuş. Ama korkmayın, çünkü bu sadece iki milyon yılda bir olabilir.

Onun için, şayet nasıl olsa dünyamıza bir asteroid çarpabileceği için ev ödevimi yapmasam ya da odamı temizlemesem de olur diye düşünüyorsanız, bundan vazgeçin. Çünkü bir asteroidin dünyamıza çarpması için daha önümüzde en azından bir milyon yıl var.

Atatürk, hem kalbimizde hem de kafamızda ...

Yaşadığımız yüzyılın dâhilerinden biri olan Mustafa Kemal Atatürk, bildiğiniz gibi bundan tam 52 yıl önce aramızdan ayrılmış, dünyaya gözlerini yummuştu. 10 Kasım 1938, yalnızca ülkemiz için değil, dünya için de kara bir gündür. Dostumuz olmayan pek çok ülke lideri bile Atatürk'e karşı hayranlığını dile getirmeden edememişti. Aradan geçen 52 yıl bu büyük insanın değerini daha da artırdı. Onun için artık her 10 Kasım'da O'nun yüceliğini, erişilemez büyük önemini ortaya koymak; dünyaya bir kez daha duyurmak için bir gün haline geldi.

Yaşama gözlerini yumması üzerinden ister 52 yıl, isterse 152 yıl geçsin, Mustafa Kemal hep kalbimizde, hep kafamızda olacaktır. Değil mi ki Mustafa Kemal, "Beni görmek demek, mutlaka yüzümü görmek demek değildir. Benim fikirlerimi, benim duygularımı anlıyorsanız ve hissediyorsanız bu kâfidir' demiştir. O halde Atatürk, hem kalbimizde hem de kafamızdadır.

10 Kasımlar'da olsun, Atatürk'ü çeşitli nedenlerle anmalarda olsun, onun koyduğu ilkeleri yaşamımızda uyguluyorsak başarı bizimledir. Sınav günü, alnımız aktır. Görevini en iyi biçimde yapanların gönül rahatlığı içindeyizdir. Yok eğer Atatürk ilkelerinden sapmışsak, onun çatık kaşlı, keskin bakışlarını yüreğimizde duyumsayıp korku ve heyecanla titrememiz de kaçınılmazdır. İşte ünlü şairimiz **Behçet Necatigil**, ünlü **"Resim"** şiirinde Atatürk'ü bakın şöyle anlatıyor:

Her gün,
Enginlerden engin,
Yücelerden yüce,
Bir duygu sarar bizi,
Bu sınıfa girince.

Kürsünün üstünde bir
resim:
Gözleri denizlerden mavi,
Bakışları güneşlerden sıcak,
Dört mevsim.

Kürsünün üstünde:
Atatürk'üm, arkasında al
bayrak,
Kollarını kavuşturmuş
göğsünde!

Bu resimle başlar bizim
günümüz.
Karşımızda Atatürk'ü
gördükçe
Kıvançla dolar, taşar
gönlümüz.

Öğretmenlerimizin kürsüde
Verdiği dersi,
Dinler bizimle birlikte,
Atatürk'ün resmi.

Çalışkanız, çünkü
Çalışınca,
Bakarız Atatürk güldü.

Bir yanlışlık yapsak,
Bulutlanır gözleri,
Anlarız, Atatürk üzüldü.

Güle Oynaya

Hızlı Düşünme Oyunu

Oyuncu sayısı: İstenildiği kadar
Yaş: Her yaştakiler
Yarışmadan çok, eğlenceli bir oyun.

Bir oyuncu sırayla herkese bir soru sorar. Ama önce iki anahtar sözcük belirler (gülünç sözcükler daha da yeğlenir). Soruların pek mantıklı olmaları da gerekmez. Soru sorulan kimse, sorunun yanıtını verirken, bu iki anahtar sözcüğü yanıt cümlesinin içinde kullanmak zorundadır.

Örnek:
Anahtar sözcükler: Hokkabaz, Terlik
Soru: Tren ne diye raydan çıkmıştı?

Yanıt: Çünkü sirk kamyonunu süren HOKKABAZ, kamyon yolu rayların üzerinden geçerken pabuçlarını çıkarıp TERLİK giymek istemiş ve kamyonu durdurmuş; trenci de ne yapsın, kamyona çarpmayım diye raydan çıkıvermiş.

Örnek: Anahtar sözcükler: Kibrit, Takvim.
Örnek, anahtar sözcükler: Kibrit, Takvim.
Soru: Kampta ateşi nasıl tutuşturdunuz?
Yanıt: Kampta ateşi tutuşturmak için kâğıt bulamadık, babamın takvimini kibritle yakmak zorunda kaldık.

Herhalde, bu oyunda, yanıtlarıyla herkesi en çok güldüren kimse oyunu kazanmış olur.

Öykü

Dünya, çiçek bahçesi gibi olsun

Yazan: HAKKI ÖZKAN *Resimleyen: NİLÜFER DERİCİOĞLU*

O sabah annem beni erkenden uyandırdı. Akşamdan sözleştiğimiz gibi hemen elimizi yüzümüzü yıkadık. Satmak için önceden ayırdığımız saksılardan alıp pazarın yolunu tuttuk.

Daha çok erken olduğu için pazar tenhaydı.

Annem, çevreyi iyice inceledikten sonra cılız bir ağaç gölgesinin altına elindeki saksıyı bıraktı:

— Sanırım burası çok iyi, dedi.

Saksıları yan yana koyduk.

— Sen beni burada bekle. Müşteri falan gelirse hemen döneceğimi söyle, azıcık beklesin dedi.

— Peki anne.

Annem öteki saksıları da getirmek için koşarcasına eve yollandı.

Oturdum bir kenara, uykulu gözlerle çevreye baktım. Pazar yeni yeni kuruluyor, mallarını getiren pazarcılar, müşteriye beğendirmek için tezgâhlarını düzenliyorlardı. Şimdi boş olan tezgâhlar çeşitli mallarla dolacak, az sonra pazar yeri alışveriş etmeye gelenlerle, gürültülü bir kalabalıkla âdeta boğulacaktı.

Annem kısa bir süre sonra elinde kocaman saksılarla kan ter içinde geldi, elindekileri öteki çiçeklerin yanına koymadan önce:

— Kimse sordu mu çiçekleri diye sordu.

— Hayır, sormadı anne.

— Öyle ya erken daha. Ben, öteki saksıları da hemen getireyim.

— Sen otur anne, geri kalanları ben taşırım.

— Olmaz. Çok ağır, ben taşırım.

Annem beni dinlemedi, hemen eve yollandı. Eliyle yetiştirdiği ne kadar güzel çiçek varsa buraya, pazara taşıyacaktı, müşteri çıkarsa satacaktı hepsini... Bu kadar güzel çiçekleri kim olsa alırdı.

Annem çiçekleri çok severdi. Yaz kış evimizde çeşit çeşit çiçekler açardı. Nerede boş bir konserve kutusu bulsa hemen çiçek dikerdi. Taşı ekse yeşerirdi. "Uğurlu" derlerdi kurumuş dalları anımsatan elleri için tanıyanlar, ama şimdi onları satmaktan başka çaremiz yoktu. Paramız tükenmişti. Babam çalışmak, para kazanmak için gittiği yerden hâlâ dönmemişti. Annem üzüntüsünü bana belli etmek istememesine rağmen merak içindeydi. Postacıyı her görüşünde mektup sorardı.

Çiçekleri satıp yiyecek alacak, babam dönünceye kadar durumu idare edecektik. Sonra gene çiçekler yetiştirecektik. Eğer elinde bir imkân olsaydı tüm dünyayı çiçeğe boğar, çiçeksiz tek karış boş alan bırakmazdı annem.

Annem, pazar yeri daha iyice dolmadan tüm çiçekleri evden taşıyıp getirdi, yan yana sıraladı. Yorulmuştu elbette. Kırış kırış alnı ter içinde kalmıştı, ama gitgide kalabalıklaşan pazar yerindeki kalabalığa umutla bakıyordu. İzliyordu gelip geçeni. Biri biraz yaklaşıp çiçeklere bakacak olsa oturduğu yerden hemen ayağa kalkıyor, çiçeklerle ilgili sorular sorulmasını bekliyordu büyük bir sabırla. Bazıları fiyatını soruyor, annemin cevabını duyar duymaz tek kelime etmeden çekip gidiyordu. Sadece bir kişi, oldukça yaşlı bir bey, güller için konuştu annemle uzun uzun, yine de çiçek almadan gitti.

Öğlen olmuş, pazar yeri iğne atsan düşmeyecek hale gelmişti, ama tek saksı satamamıştık daha, ama annem umudunu yitirmemişti henüz. Ben, öteki satıcılar gibi arada bir bağırmayı denemiştim, ilkin zor gelmiş, sesim cılız çıkmıştı, utanmıştım ama sonra alışmıştım:

— Çiçekçi, iyi çiçeklerimiz var. Hani ya yediveren gülleri!..

Annem bir atmaca kuş gibi inceliyordu insanları, çiçeklerini satacağı kişileri bekliyordu büyük bir sabırla:

— Hiçbir yerde benim çiçeklerim gibisi yok! diyordu. Gülün, karanfilin, sardunyaların kokusu bile başka...

İnanıyordum annemin bu sözlerine.

Sonunda biri, çiçeklerin fiyatını sordu teker teker, en çok yeni açmış yediveren güllerin üzerinde durdu. Annem korka korka fiyatını söyledi.

— Çok pahalı!..

Annem öfkeli konuştu:

— Pahalı mı! Ben bu çiçeklere ne kadar emek verdim biliyor musun sen. Eğer imkânım olsaydı onlardan bir tekini bile satar mıydım sanıyorsun, ha! Hele bu fiyata, bu güzelim çiçeklerimi. Git çiçekçilere sor bakalım ne diyecekler.

Adam ikircikli durunca, annem aşağıdan aldı:

— Peki, sen ne verirsin? dedi.

Adam çekine çekine çok ucuz bir fiyat söyledi.

Annem daha çok kızdı bu kez:

— Bu fiyata dünyada olmaz dedi, hele güller hiç olmaz ama başka bir çiçek verebilirim. O fiyata vermektense hepsini yolarım daha iyi...

Adam sinirli sinirli güldü:

— Kızmayın canım dedi, benim ancak o kadar param var. Hepsini de bu çiçeğe vereceğim.

Adam daha fazla konuşma gereksinimi göstermeden kocaman kocaman adımlarla yürüdü gürültülü kalabalığa doğru. Annem, kaçan müşterinin ardından umutsuzca baktı, istemeye istemeye:

— Koş şu adamın ardından, geriye çağır onu dedi.

Koştum bütün gücümle, adamı çağırdım, hiçbir şey sormadan geldi, parayı saydı, o güzelim goncaları yeni açmaya başlayan al gülü aldı, saksıyı yüklenip götürdü. Annem, daha adam uzaklaşmadan:

— Al şu parayı, fırından ekmek, bakkaldan da peynir, zeytin al dedi, yiyelim, karnım çok acıktı.

Koşup annemin söylediği yiyecekleri bir çabukta aldım, geldim. Karşılıklı oturup büyük bir iştahla yerken sordum:

— Karnımızı doyuralım diye mi verdin bu kadar ucuza o güzelim çiçeği anne?

Annem boğazına bir şey takılmış gibi yutkundu, sonra:

— Başka çaremiz yoktu, karnımız çok acıkmıştı dedi, daha az para bile teklif etseydi çiçeği elden çıkarmak zorundaydım.

— Gerçekten çiçekleri yolar mıydın anne?

— Öfkeyle söyledim oğlum, dedi. Hiç çiçekleri yolar mıyım!

Nasırlaşmış elleriyle yumuşacık sarı bir papatyayı andıran saçlarımı sevecenlikle okşadı.

— Şu babam da gelmedi dedim.

— İşleri iyi olsaydı çoktan gelirdi dedi, iç çekti annem.

Akşama kadar boşuna bağırdım; bazen umutlu bazen umutsuz, çiçekleri bir türlü satamadık. O birbirinden güzel gülleri, açmayı bekleyen katmerli karanfilleri, kasımpatlarını, kaynana dillerini, daha başka çiçekleri ortalık iyice kararınca geriye götürmek zorunda kaldık. Saksılar sanki daha da ağırlaşmış gibiydiler.

Öğleden kalan yiyeceklerle karnımızı doyurduk.

— Yarın ne yapacağız anne? dedim.

— Çiçekleri başka bir pazara götüreceğiz dedi.

— Ama öteki pazarlar oldukça uzakta.

— Olsun. Başka çaremiz yok dedi, çiçekleri satacağız mutlaka. Oraya gideriz.

— Kimse almak istemiyor ki, dedim.

— Paraları olsa alırlar dedi annem. Bir alan çıkar...

— .....

— Güzel olan şeyi herkes sever ama...

— Öyleyse yatalım anne, yarın erkenden kalkmamız gerekli.

— Yatalım.

— Aklıma takılan bir yığın soruyu annemi üzerim korkusuyla sormadım.

Annem yatağımızı serdi. Lambayı söndürdü.

Perdenin kenarından görünen gökyüzünün fosforlu mavisi ışıl ışıl yıldız doluydu:

— Tanrım, yarın çiçeklerin hepsini alacak müşteri gönder bize! diye mırıldandım. Annemin çok parası olsun... En iyisi hiç kimse çiçeklerini satmasın. Dünya bir çiçek bahçesi gibi olsun...

Güler Abla diyor ki

"Alice Harikalar Diyarında"

Biliyor musunuz çocuklar, Lewis Carroll'ın "Alice Harikalar Diyarında" adlı güzel kitabını yeniden okudum.

Alice yine uykuya yattı. Düşünde yine o harikalar ülkesine gitti. Durur muyum, ben de Alice'in küçük arkadaşı olup onunla birlikte gittim.

Alice'in Caucus'taki koşu yarışında herkes istediği yerden başladı koşmaya ve istedikleri yerlerde bitirdiler koşmayı. Kroket karşılaşmasında ise top yerine kirpi, tokmak yerine pembe flamingolar kullanıldı; çemberlerin ise oyunun başından sonuna kadar sürekli yer değiştiren askerler olduğunu farkettik.

Alice'in harikalar ülkesinde özgür, kuralları olmayan ve ne yenenin ne de yenilenin söz konusu edilmediği oyunlar oynanıyordu; serüvenlerle, oyunlarla geçen yaşam soluk soluğa yaşanıyordu.

Ve işte "Alice Harikalar Diyarında" kitabı bitti; herkes uykularından uyandı; Lewis Carroll yine Dodgson adlı ünlü matematikçi oldu. Alice de okuluna başlamış, ders çalışıyordur. Ben de sınav kâğıtlarınızı okumaya başlayayım artık.

Ama, sizin de bir "Alice Harikalar Diyarında" kitabınız olmalı değil mi; siz de o harika ülkeye gitmelisiniz.

BİZİM ALİ

MISTIK

SULU! SULU! BİRAZ SULU!

ÖLÜYORUZ!.. KURAKLIKTAN ÖLÜYORUZ! NE OLUR BİRAZ SU VERİN!

ÇİÇEKLERİM, AĞAÇLARIM.. SUSUZLUKTAN ÖLÜYORLAR. NE YAPSAM ACABA?

BÜTÜN YAZ KURAK GEÇTİ. BARİ ŞİMDİ BİRAZ YAĞMUR YAĞSA!..

YAĞMUR DAMLASIII! NEREDESİN YAĞMUR DAMLASIII?.. GEL KURTAR BİZİ!

ONU BOŞUNA ÇAĞIRIYORUM. KİMBİLİR ŞİMDİ DÜNYANIN NERESİNDEDİR.

SULU! NE OLUR BİRAZ SULU...

AH ZAVALLI AĞAÇ. SUSUZLUKTAN ÖLECEK. ONA YARDIM EDECEĞİM.

DAYAN SEVGİLİ AĞAÇ, GELİYORUM.

BOBİİ! NE YAPIYORSUN? ÇEKİL O FİDANIN DİBİNDEN.

YARDIM ETMEK İSTEMİŞTİM. AMA İYİLİKTEN ANLAYAN KİM?

1

ALİİİ! BİZİM ALİİİ!..

AAA! YAĞMUR DAMLASININ SESİ BU!

SES BOBİNİN ISLATTIĞI AĞACIN DİBİNDEN GELİYOR!

BURADAYIM ALİCİĞİM. KÜÇÜK AĞACIN DİBİNDEYİM...

SENİ GÖKTE ARARKEN YERDE BULDUM. SULARIN ÇABUCAK BUHARLAŞTIĞI BU ORTAMDA ÇIKAGELDİN. SÖYLE, NASIL OLDU BU İŞ?

ŞU SİZİN BOBİ GETİRDİ. ÜÇ SAAT ÖNCE İÇTİĞİ SUYUN İÇİNDE BEN DE VARDIM.

HAH, HAH, HAAY! SENİN BAŞINDAN DA ÇOK GARİP OLAYLAR GEÇİYOR.

BİZ SU DAMLACIKLARI, İNSAN, BİTKİ, HAYVAN, TÜM CANLILARI YAŞATABİLMEK İÇİN BİÇİMDEN BİÇİME GİRERİZ. BİZİM OLMADIĞIMIZ YERDE YAŞAM DA OLMAZ.

HAKLISIN. BİTKİLERİM DE SUSUZLUKTAN ÖLÜYOR. ARKADAŞLARINI TOPLA, YAĞMUR OLUP BURAYA YAĞIN DA KURTULSUN ZAVALLILAR.

AZ SONRA BUHARLAŞIP UÇACAĞIM. AMA BURAYA YAĞMUR OLUP İNMEK BİRAZ ZOR.

ÖYLEYSE ŞİMDİ DE YAĞIN!

OYSA ESKİDEN BU YÖREYE ÇOK SIK YAĞARDIK.

O ZAMANLAR BURASI ORMANLIKTI. AMA DEĞER BİLMEZ İNSANLAR, KİMİ TARLA AÇMAK İÇİN, KİMİ YAPILAR, KURMAK İÇİN AĞAÇLARI YAKTILAR, KESTİLER, ORMANI YOK ETTİLER.

SONUNDA KURAKLIK BAŞLADI. ÇÜNKÜ ORMANI OLMAYAN YERLERE YAĞMUR ÇOK AZ YAĞAR.

NEDEN?..

YAĞMUR OLARAK YERE İNDİKTEN SONRA BİTKİ KÖKLERİNDEN EMİLİP, GÖVDELERİNDE DEPOLANIRIZ. BİTKİLER BİZİM BARINAKLARIMIZDIR.

BURADA BİR SÜRE KONAKLAR, SONRA YAPRAKLARA ÇIKIP, BUHARLAŞIR...

YENİDEN YAĞMUR BULUTLARINA DÖNÜŞÜRÜZ. BİLİYOR MUSUN?.. BİR ORMANIN AĞAÇLARINDA TONLARCA SU SAKLIDIR.

EN GÜZEL KAYNAK SULARI ORMANLARDA OLUŞUR. ORMANLARI YOK OLAN YERLERİN NEDEN KURAKLAŞTIĞINI ANLAMIŞSINDIR SANIRIM.

ANLADIM SEVGİLİ DAMLACIK. AMA DÜNYAMIZIN DÖRTTE ÜÇÜ DENİZLERLE KAPLI. DENİZ SULARININ BUHARLAŞMASIYLA OLUŞAN BULUTLARDAN YAĞMUR YAĞMAZ MI?

YAĞAR ELBET. YAĞAR DA... BU SULARI TUTACAK ORMANLAR OLMAZSA, SEL OLUP DENİZE DÖNER. ORMANLAR VE BİTKİLER OLMADIĞINDAN, TONLARCA TOPRAĞI DA SÜRÜKLEYİP GÖTÜRÜR.

EVET BUNA EROZYON DİYORUZ.

TOPRAKLAR EROZYONA UĞRAYINCA EKİLECEK BİR KARIŞLIK TARLA BİLE KALMAZ ORTADA.

OH! BUHARLAŞIYORUM ALICIĞIM.

NE OLURSUN YAĞMUR DAMLASI BİR ŞEYLER YAP. BİTKİLERİM ÖLMESİN.

ELİMDEN GELENİ YAPACAĞIM. HAYDİ HOŞÇA KAL...

ALİ'NİN ŞANSI VAR. BİZİM ÇOCUKLAR TOPLANMIŞ. NEREYE GİDECEKLER ACABA?

RÜZGAR BEY KARDEŞİM. NE OLURSUN. YAĞMUR BULUTUNA DÖNÜŞMÜŞ ARKADAŞLARIMI BURAYA GETİR.

BUNU NEDEN İSTİYORSUN?

AŞAĞIDA AĞAÇLAR ÇİÇEKLER SUSUZLUKTAN ÖLLİYORLAR.

HIMM! BİTKİLER ÖLMEMELİ. GÜNEŞE BİR SORAYIM. BAKALIM NEREYE GİTMEMİZİ EMREDECEK?

SAYIN GÜNEŞ, BULUTLARI HANGİ YÖNE GÖTÜRMEMİ EMREDERSİNİZ?

BEN DE ŞAŞIRDIM DOĞRUSU. O KADAR ÇOK SU İSTEYEN VAR Kİ...

NE OLUR SEVGİLİ GÜNEŞ. BİZİM ALİ'NİN BAHÇESİNE YOLLA RÜZGARI.

KÜÇÜK YAĞMUR DAMLACIĞININ DEDİĞİ OLSUN BAKALIM.

HAYDİ BULUTLAR DUŞUN ÖNÜME!

YAŞSA, BULUTLARIN ÇOBANI RÜZGAR..!.

DUYDUNUZ MU ÇOCUKLAR? GÜRÜLTÜ DUYDUNUZ MU?

EVET, GÖK GÜRLÜYOR

YAĞMUR GELİYOR, YAĞMUR!

YAŞASIN..!.. YAĞMUR DAMLACIKLARI. KURTULDUK.! KURUYUP ÖLMEKTEN KURTULDUK.!

Hazırlayan: SELAMİ AKPINAR

AKINCILAR

Osmanlılar döneminde Akıncılar, genellikle sınır bölgelerinde bulunan, hareket ve manevra yetenekleri oldukça yüksek bir tür süvari birlikleriydi. Devletin emrine uyarak beklenmedik baskınlarla düşman topraklarına girer, oralarda yıpratma hareketlerinde bulunur; mal ve esir alır, arazi, yol, köprü gibi birçok konuda bilgi edinerek bunları merkeze bildirirlerdi.

Akıncıların seçilmesinde Türk asıllı olmalarına özen gösterilir, görev ve hizmetler çoğunlukla babadan oğula geçerdi. Bir savaş durumunda ordunun hareketinden üç-dört gün önce keşfe çıkar, geçilecek yollar üzerindeki yiyecek depolarının düşmanlarca yok edilmesini önlemeye çalışır, köprü ve tünel gibi geçitlerin güvenliğini sağlarlardı. Akıncılar atlarını, hızlı yaşamlarına ayak uydurabilecek güçte, dayanıklı ve hızlı koşanlar arasından seçerlerdi. Bir sefere çıkacakları zaman beş-altı kadar atı yedek olarak beraberlerinde götürürler, binmiş oldukları atın yorgunluk belirtileri göstermesi üzerine onları konak yerlerinde bırakarak at değiştirirlerdi. Dönüşlerinde de konaklarda bıraktıkları atlara, elde ettikleri ganimetleri yüklerlerdi. Atların ve silahların sahipleri kendileri olurdu.

Akıncıların düzeni şöyleydi: On akıncıya Onbaşı, yüz akıncıya Subaşı, bin akıncıya Binbaşı komuta ederdi. Bütün bu birliklerin en başında da Akıncı Beyi adının verildiği bir komutan bulunurdu. Herhangi bir sefere akın hareketi denilebilmesi o sefere, ancak Akın Beyi'nin katılmasıyla mümkün olurdu. Küçük, örneğin yüz kişilik akıncı birliklerine çete ya da potera denirdi.

Akıncılar bir merkezden yönetilmezdi. Bunlar sınır boylarında ocaklar denilen bir düzene göre kurulmuştu ve her bölgenin komutanı ayrıydı. Akıncılar, bağlı oldukları komutanın soyunun adına göre anılırdı. Bunların arasında en tanınmış olanları Malkoçoğlu, Turhanlı, Mihaloğlu gibi akıncılardı. Malkoçoğlu, Silistre; Turhanlı, Mora; Mihaloğlu, Sofya ve Semendre bölgelerine yerleşmiş bulunuyordu. İlk akıncı beyi Evrenos Beyi'dir.

Akıncılar, barış olduğu dönemlerde çoğunlukla Rumeli'de bulunan çiftliklerinde tarımla uğraşırlardı. Belirli aylıkları olmadığı için kendilerinden vergi alınmazdı. Duşman sınırına kadar olan bolge içindeki giyecek ve yiyecek gibi gereksinmeleri devletçe sağlanır, düşman topraklarına girip orada bulundukları sürece bunları kendileri sağlarlardı. Elde edilen ganimetlerle pençik[1] denilen vergileri devlete verirler, geri kalanları da geçimleri için kullanırlardı.

Akıncıların devletçe düzenli kayıtları tutulur; ölen, sakat kalan ya da akına katılamayacak kadar yaşlanmış olanların yerlerine oğulları, istememeleri durumunda yakınları alınırdı. Ayrıca iyi binici olan, iyi silah kullanmasını bilen, güçlü, sağlıklı gençler, kefil göstermek koşuluyla akıncılar arasına katılabilirdi.

Akıncıların silahları genel olarak kılıç, mızrak, pala ve bozdoğandı.[2] Bazıları isterlerse hafif zırhtan yapılmış koruyucu giysiler de kullanabilirlerdi. Akıncılar arasında büyük cesaret örnekleri gösterebilenlere "Dalkılıç" ya da "Serdengeçti" denilirdi. Giysileri çok renkli, sırmalı, süslü idi.

İlk zamanlarda sayısı 40.000 kadar olan akıncılar, 1595'te Sadrazam Sinan Paşa'nın Eflak seferinde yenilgiye uğramaları üzerine eski önemlerini yitirdiler, bu da yerlerinin sınır bölgelerindeki Serhat Kulu'na bırakılmasıyla sonuçlandı.

(1) Akıncıların ele geçirdiği her beş esirden birinin devlete bırakılmasını, geri kalanlarından vergi alınmasını öngören yasa.

(2) Yeniçerilerin kullandığı altı toplu, demir topuz. Bunlar atların eyerlerine asılı dururdu.

DİREKLERARASI

Direklerarası, İstanbul'un Beyazıd semtinde bir zamanlar tiyatroların, Karagöz ve ortaoyunlarının oynandığı, pehlivan güreşlerinin yapıldığı, meddahların, cambazların sanatlarını sergilediği Şehzadebaşı Caddesi'nin eski adıdır. Burada musiki salonlarının, kahvehane ve çayhanelerin ayrı özellikleri vardı. Ramazanlarda buralardaki eğlence yoğunluk kazanır, İstanbul'un çeşitli semtlerinden, taşradan gelenler, iftardan gece geç saatlere, sahura kadar eğlenirler, tatlı vakit geçirirlerdi. Çeşitli Türk sanat dallarının gelişmesinde Direklerarası önemli bir etken oldu.

Bizanslılar döneminde Sultanahmet'te, o zaman Hipodrom olan Atmeydanı'ndan başlayan, Çemberlitaş (Konstantin Sütunu) ve Beyazıd Meydanı'nı geçerek Fatih'e doğru giden, oradan Edirnekapı'ya kadar uzanan geniş bir anayol açılmıştı. Gidiş-geliş bakımından önemli bir yer tutan bu yol Osmanlılarca korunmuştur ve günümüzde de kullanılmaktadır. Anayol üzerinde Vezneciler ile Şehzade Camii arasındaki bölüme Direklerarası denilmekteydi.

Araştırmacı Çankırılı Hacı Şeyhoğlu Ahmet Kemal, "Görüp İşittiklerim" adındaki yapıtında Direklerarası'yla ilgili şu bilgiyi vermektedir: "Direklerarası, Bizans devrinde meşhur olan Mesi Caddesi'nin bakiyesiydi.(*)Mesi, Rumca bel, orta demek olup Ayasofya'dan başlayarak şimdiki Divanyolu'nu takiben ve Beyazıd'da ikiye ayrılıp biri Hrisoportal'a (yaldızlı kapı, Yedikule kapısı), öteki Edirnekapı'ya giden yoldur. Edirnekapı'ya giden yolun her iki tarafının üstü kâgir kemer olup yola gelen tarafı taş direklere dayanırdı. İki direğin arası 5-6 metre kadardı. Kemerler bir metre genişliğindeydi. Meşrutiyet'in ilanına kadar (1908) Letafet Apartmanı ile Şehzade Sebili'nin arası, kâmilen tarif ettiğim şekildeydi. 1910 senelerine doğru yolu genişletmek için kemerler ve direkler yıktırıldı, sonra da caddeye tramvay hattı döşendi."

Direklerarası'nda ilk gerçek Türk tiyatro sanatı 1908'den sonra görülmeye başlandı. Celal Esad Arseven ile Salâh Cimcoz'un yazdığı "Üçüncü Selim" piyesinin o günlerde "Sahne-i Heves" tiyatrosunda oynaması büyük ilgi topladı, aralıksız yetmiş iki gün oynaması tiyatro seyircisinin her gün biraz daha artmasında etken oldu. İlk yapılan tiyatro binası Ferah Tiyatrosu'dur. Bunu 1912-1913 yıllarında yapılan Millet Tiyatrosu izledi. Daha sonra Milli, Felek gibi tiyatrolar yapıldı.

— 1880'lerde Şems, Minakyan, Benliyan gibi tiyatro kumpanyaları Direklerarası'nda kuruldu. Muhsin Ertuğrul, İ. Galip Arcan, Vasfi Rıza Zobu, Bedia Muvahhit gibi ünlü tiyatro sanatçılarımız Direklerarası'nda yetişti. Güldürü türünde sanat yapanlar arasında Abdi, Fahri, Cevdet, Hamdi, Küçük İsmail, Kel Hasan, Şevket gibi sanat ustalarımızı sayabiliriz. Amiks, Şamram, Peruz, Virjin, Zarif Hanım, Eliza gibi kadın sanatçılar çeşitli roller yaptıkları gibi kanto, düetto türünden gösteriler de yaparlardı.

Komik Nasıl Bey (Özcan)

Direklerarası'nda sinema filmleri önce Fevziye Tiyatrosu salonunda, daha sonra Felek ve Milli sinemalarında gösterilmeye başlandı. O zamanlar bu filmlerin kahramanları arasında Maks Linder, Zigota, Fati, Şarlo, Harold Lui, Buster Keaton (Malek), Sinabar, Edi Polo gibi sanatçıları sayabiliriz.

Direklerarası'ndaki tiyatro binaları, 1930'lu yıllardan sonra zamanla birer sinema salonuna dönüştü ve tiyatro sanatı daha çok Beyoğlu'na taşınmaya başladı. Sinema salonlarının yerlerini işhanları, apartmanlar aldı, çevrenin eski sakinleri başka yerlere taşındı ve Direklerarası'nın eski sanat etkinliklerinden, eğlencelerinden bu gün hiçbir iz kalmadı.

(*) Artık, artan, geri kalan.

Genel Bilgi Testleri

Hazırlayan: AYSEL ALTINKAYNAK

1 **Tarih okumada ilk sırayı hangi amaç almalıdır?**
A) İnsan topluluklarının yaşayışlarını, birbirleriyle olan ilişkilerini yer ve zaman bildirerek ortaya koymak.
B) Geçmişte yapılan yanlışlıkların tekrar yapılmasını önlemek.
C) Bilimsel alandaki buluşlara öncülük etmek.
D) Okuma alışkanlığını sürdürmek.

2 **Tarih ne ile başlar?**
A) İnsanlığın ortaya çıkışı ile.
B) Yazının bulunuşu ile.
C) Ateşin bulunuşu ile.
D) Dünyanın varoluşu ile.

3 **"Dünya'yı gösteren" anlamına gelen "Cihannüma" adlı eseri Batı dillerine çevrilerek Avrupa coğrafyacılarına kaynak olmuş bu eserin yazarı kimdir?**
A) Prof. Dr. Sabri Duran
B) Seydi Ali Reis
C) Kâtip Çelebi
D) Pirî Reis

4 **Batı'da Kristof Kolomb ve Macellan, Dünya'nın çeşitli yerlerine yaptıkları gezilerle coğrafyanın gelişmesine katkıda bulunmuşlardır. Bizde de bu dönemde "Pirî Reis", yazdığı bir kitapla bu alana hizmet etmiştir. Bu kitap hangisidir?**
A) Mir'atül Memalik
B) Muhit
C) Seyahat-Nâme
D) Kitab-ı Bahriye

5 **Dünya'nın şeklini ve boyutlarını; yeryüzünde meydana gelen yerşekilleri, iklimi, bitki örtüsü, sular ve hayvanların dağılışı gibi doğa olaylarını, hangi coğrafya ele alır?**
A) Fiziki coğrafya
B) Beşeri coğrafya
C) Nüfus ve yerleşme coğrafyası
D) Ekonomik coğrafya

6 **Moğollarla Anadolu Selçuklu Devleti arasında 1243 yılında yapılan savaşın adı nedir?**
A) Kösedağ Savaşı
B) Ankara Savaşı
C) Malazgirt Savaşı
D) Sırp Sındığı Savaşı

7 **Osmanlı Devleti'nde Sultan Murat'tan sonra hangi padişah hükümdar oldu?**
A) Fatih Sultan Mehmet
B) Yıldırım Beyazıd
C) II. Murat
D) Yavuz Sultan Selim

8 **Bir yerin ya da bir noktanın ekvatordan derece cinsinden uzaklığına ne denir?**
A) Enlem B) Boylam
C) Kutup noktası D) Dönence

9 **Bir dar açının ölçüsü, bir dik açınınkinden 25° küçükse, bu dar açının ölçümü kaç derecedir?**
A) 55 B) 60 C) 65 D) 80

10 **İki düzlemin kesim yeri aşağıdakilerden hangisidir?**
A) Doğru B) Çizgi
C) Yarı doğru D) Köşe

11 **Bir eşkenar üçgenle bir karenin çevre uzunlukları birbirine eşit olup, üçgenin bir kenarının uzunluğu 16 cm'dir. Acaba karenin alanı kaç cm²'dir?**
A) 75 B) 144 C) 254 D) 416

12 **Aşağıdakilerden hangisi katılaşım kayasıdır?**
A) Kil B Mermer
C) Kum taşı D) Sünger taşı

13 **Aşağıdakilerden hangisi depremlere dayanıklı evlerin kurulması için elverişlidir?**
A) Tortul toprak B) Killi toprak
C) Kayalık yer D) Kumluk yer

14 **Toprağın yok olmasında en büyük etken hangisidir?**
A) Deprem B) Volkan
C) Akarsular D) Rüzgârlar

15 **Uzayda gezegenleri yörüngelerinde hangi güç tartmaktadır?**
A) Kütle çekimi B) Yer çekimi
C) Mıknatıslık D) Elektrik

(Çözümler 30. sayfadadır)

Ünlü Kişiler

Cemal Işıksel

Ulu Önder Atatürk'ün özel fotoğrafçısı olarak ün yapan Cemal Işıksel, 1904'te İstanbul'da Vefa'da doğdu. Babası Yüksek Din Kurulu üyesi Nevşehirli Müderris Hasan Fehmi Efendi'dir. İlk öğrenimini İstanbul ve Eskişehir'de, orta ve lise öğrenimini de Ankara'da yaptı. Aydın bir din bilgini olan babası, henüz lisede okumakta olan oğlunun fotoğrafa karşı gösterdiği ilgiyi görmesi üzerine ona bir fotoğraf makinesi armağan etti, bu alanda çalışmalar yapmasını önerdi. Deneyim kazandıktan kısa bir süre sonra 1925 yılında gazeteci Hakkı Tarık Us'un yayımladığı Vakit Gazetesi'nde Ankara foto muhabiri olarak görev aldı ve böylece basın yaşamına girmiş oldu. 1926 yılında Cumhuriyet Gazetesi'nin kurucusu Yunus Nadi'nin çağrısı üzerine bu gazetenin Ankara bürosunda çalışmaya başladı.

1925 yılında Atatürk'ün Ankara İstasyonu'na girişi sırasında vagon penceresinden bakarken ilk ve ünlü fotoğrafını çekmekte gösterdiği başarı Atatürk'ün dikkatini çekti ve onun isteğiyle ek bir görev olarak Ankara'da çıkan Ulus ve Hâkimiyet-i Milliye gazetelerinde foto muhabiri olarak görev yapmaya başladı. O günden sonra Atatürk'ün yaşamı süresince yaptığı çalışmalarını, yurt gezilerini, yakından izleyerek çektiği fotoğraflarla değerli belgeler haline getirdi.

Cemal Işıksel, 8 Eylül 1989 günü yaşama gözlerini kapadı. Cenazesi, 10 Eylül 1989 günü Erenköy, Gazipaşa Camii'nde öğlen vakti kılınan namazdan sonra Karacaahmet'te toprağa verildi. Cenaze törenine ailesi, yakınları, çalışma arkadaşları ve büyük bir kalabalık katıldı.

Çalışmaları

Atatürk'ün fotoğraflarıyla ilgili ilk sergisini 10 Kasım 1965 günü Ankara'daki Alman Kültür Merkezi sergi salonunda açtı. Bu bir başlangıç oldu ve bunu öteki sergilerinin açılması izledi. "Atatürk" başlığını verdiği ve Atatürk'ün fotoğraflarından oluşan bir albüm hazırladı.

Atatürk'ü; elinde fotoğraf makinesi, 1925 yılından 1938 yılına kadar adım adım izledi ve Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, Ulu Önder'i, fotoğraflarıyla belgeleyerek Türk tarihine önemli katkılarda bulundu. Sayısı yirmi altıyı bulan fotoğraflarla Atatürk sergileri için şöyle derdi: "Her yurttaş gelsin, Ata'sını görsün, onu seyretsin, ondan belleğine bir şeyler eklesin."

Son zamanlarda elinde bulunan koleksiyonla bir "Atatürk Kronolojisi" hazırlamak için çalışmalar yapıyordu.

Özellikleri

- Babası Hasan Fehmi Efendi, Ankara'da Atatürk'ün önünde ilk kez Kurtuluş Savaşı'nın duasını yapmış kişidir. Fransızca bilirdi.
- Atatürk'ün fotoğrafçısı olarak çalışması aralıksız on üç yıl sürdü.
- Şöyle söylerdi: "Atatürk'ün fotoğraflarını parayla satmam, isteyene sadece hediye ederim."
- Atatürk'le ilgili bir anısını şöyle anlatırdı: "İlk fotoğrafını çektiğim günkü telaşımı bile unutmamış, beni ikinci kez karşısında görünce o günü hatırlatmıştı."
- Son zamanların ilerleyen fotoğraf tekniğiyle ilgili olarak şöyle söylüyordu: "Bu günkü olanaklar o dönemde olsaydı, Ata'nın on kat daha güzel anılarını tespit ederdim."
- Bütün sergileri için tuttuğu anı defterleri, bu gün kitaplığının değerli belgeleri arasında bulunuyor.

İNSANIN ÖYKÜSÜ

Türkçesi: Sel
© Usborne Publi

Dünyanın hemen hemen her yerinde insanlar, oturmak ve korunmak amacıyla evler yapmışlar, bunun için sağlanması kolay malzemeler kullanmışlardır.

Güney Afrika köylüleri, kulübelerini, çevrelerinden topladıkları ot ve dallarla yaparlar.

İnsanlar iklim koşullarına göre de ev yaparlar. Sıcak ve nemli yerlerdeki evler, serin ve kuru olmaları için direkler üzerine kurulur.

Bazı insanlar yaşam biçimlerine göre düzenlenmiş evlerde yaşarlar. Göçebeler bir yerden başka bir yere giderlerken çadırlarını da birlikte götürürler.

Büyük kentlerde bir arsadan daha çok insanın faydalanması için katlardan oluşan apartman dediğimiz yüksek binalar yapılır.

Insanlar, yeni türde evlerin deneyimini de yaparlar. Şişirme yontemiyle yapılan bu evler, su baskınları, depremler gibi olaylarda kullanılır.

SICAK BÖLGE EVLERİ

Afrika'da Gana'nın kuzeyindeki bu evler kerpiçten yapılmıştır. Kalın duvarlar, güneşin geçmesini önleyerek içerisinin serin olmasını sağlarlar. Evlerin dış yüzeyleri, sebze sularından çıkarılan boyalarla boyanır.

Amazon'un nemli, sık ormanlarında yaşayan Yanamo Kızılderilileri, ağaçtan direklerin üzerine yerleştirdikleri hurma ağacı yapraklarıyla daire biçiminde oldukça büyük damlar yaparlar. Az sayıdaki eşyalarını kuru tutmak için de yüksek bir yere koyarlar.

...mi AKPINAR
...g / ONK Ajans

EVLERİMİZ

SOĞUK BÖLGE EVLERİ

İsviçre'de şale denilen evler ahşap olarak yapılır. Giriş katındaki yer, çürümemesi için taşlarla döşenir, pencereler çift camlıdır. Meyilli damın üzerinde biriken kar, sıcağın içeride tutulmasını sağlar.

Günümüzde Lapland halkının çoğu Kuzey Kutup dairesinin yakınlarında küçük kentlerde yaşamaktadır. Bazı Ren geyiği çobanlarının yaşamlarıysa çadırlarda geçer. Bu çadırlar geyiklerin derilerinin direkler üzerine gerdirilmesiyle yapılır.

BİR GEZGİNCİ EVİ

Bedeviler (göçerler) Arabistan çöllerinde hayvanlarını güderek dolaşan Araplardır.

Bu insanlar, kadınların kıldan yaptıkları çadırlarda yaşarlar. Her çadırda perde ile ayrılan iki bölüm vardır.

Bölümün birinde aile hem yemek pişirir hem de yatar. Öteki bölümde erkekler toplantılar yapar, konuklarını ağırlarlar.

YÜZEN BİR EV

Çin'de sampan denilen teknelerde yaşayan insan sayısı oldukça çoktur. Yemeklerini burada yer, burada yatarlar. Bu teknelerde tavuk besledikleri gibi sebze de yetiştirirler.

BİRLİKTE YAŞAM

İsrail'de, işlerin ortaklaşa yapıldığı, herkesin toprağa ortak olduğu, işlerin nasıl düzene konulacağı konusunda düşüncesini söylediği bir tür köy vardır. Bunlara Kibbutz denir.

DENEKTAŞI

1 M.Ö. 8. yüzyılda yaşamış ünlü bir Yunanlı şairdir. Konularını Truva savaşlarından alan dünyaca tanınmış İliada ve Odysseia destanlarını yazan bu ünlü şairin adını anımsadınız mı?

2 Gözle görülemeyecek kadar küçük cisimleri ya da gözle görüldüğü halde daha ayrıntılı incelenmek istenilen şeyleri büyüten optik alettir. Bu alet, bir mercek düzeni ile cisimlerden yansıyan ışınların kırılarak, cisimlerin büyümesi esasına dayanır. Bu aletin adını hemen bildiniz değil mi?

3 1820-1910 yılları arasında yaşamış fedakârlığı ve çalışkanlığı ile ün yapmış İngiliz hastabakıcısıdır. "Lambalı Kadın" olarak tanınır. 1854 yılında İstanbul'a gelerek Selimiye Kışlası'nda görev alan bu hastabakıcı, modern hemşireliğin kurucusu sayılır. Bu gün, yurdumuz da dahil olmak üzere dünyanın hemen hemen her yerinde adını taşıyan hemşire okulları bulunan bu ünlü kadının adını biliyor musunuz?

4 Birinci Dünya Savaşı sonunda yenik Osmanlı Devleti ile itilâf devletleri arasında 10 Ağustos 1920'de Paris'in güneybatısındaki bir kentte imzalanan antlaşmadır. Damat Ferit Paşa başkanlığında Paris'e giden İkinci Osmanlı Delegasyonu antlaşmayı imzaladı. Türk yurdunu parçalamayı öngören bu antlaşmayı, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti ve Mustafa Kemal Paşa, imzalanışından itibaren kabul etmedi. Türk insanının hep birlikte yırttığı bu antlaşmanın adı neydi?

5 Evcil keçinin bir ırkıdır. "Ankara Keçisi" de denir. Vatanı Ankara bölgesidir. Yumuşak tüyleri dokumacılıkta geniş ölçüde kullanılır. Hadi söyleyin bakalım bu keçinin adını?

6 Oğuz Türklerinin, Azerbaycan ve Kuzeydoğu Anadolu'daki yaşamlarıyla ilgili 12 hikâyesidir. Deli Dumrul, hikâyelerin en önemli kahramanıdır. Bazı bölümleri şiir şeklinde, bazı bölümleri ahenkli bir düzyazıyla yazılmış olan bu hikâyeler Türkçenin yabancı sözlere çok az yer verilerek yazılmış en güzel örneklerindendir. Bu hikâyelerin adını mutlaka bileceksiniz?

7 1840-1917 yılları arasında yaşamış olan ünlü Fransız heykeltıraşıdır. En ünlü eseri "Düşünen Adam" adını taşır. Diğer önemli eserleri "Tunç Çağı", "Calais Halkı"dır. Bu ünlü heykeltıraşın adını anımsadınız mı?

8 Osmanlılarda din ve hukuk işlerinde en son sözü söyleyen kişidir. Önceleri "müftü" deniliyordu. Divan-ı Hümayun'da padişahtan ve sadrazamdan sonra gelirdi. Hukuki ve dini konularda fetva verirdi. Padişahlar, herhangi bir iş hakkında karar almadan önce o işin caiz olup olmadığı hakkında ondan fetva alırlardı. Osmanlı Devleti'ndeki bu önemli kişiliğin adı neydi?

Çözümler 30. sayfada

Önemli Günler ve Haftalar

KASIM-ARALIK

Her iki ayın da yoğun etkinlikleri var. Kasım'da üç önemli gün yer alıyor. İlki hemen anımsayacağınız gibi "10 Kasım". Yani Atatürk'ün aramızdan ayrılışının yıldönümü. Ve bu günü içine alan "Atatürk Haftası". Sonra "Harf Devrimi" (1 Kasım 1928), ve "Şapka Devrimi" (3 Kasım 1928) ile "Öğretmenler Günü"dür (24 Kasım). Her yıl olduğu gibi Atatürk'le ilgili yazımız bir başka sayfamızda bulunuyor.

Aralık ayına gelince bu ayın da iki önemli etkinliği var. İlki "İnsan Hakları Günü" (10 Aralık 1948), ötekisi 12-18 Aralık tarihlerinde yapılan "Tutum, Yatırım ve Türk Malları Haftası"dır. Şimdi yerimiz elverdiğince bunlardan birkaçı üzerinde duralım.

HARF DEVRİMİ

Ülkemizin kalkınıp çağdaş uygarlık düzeyinin üzerine çıkması amaçlandı. Bunun için yapılan çalışmaların en önemlilerinden birisi de "Harf Devrimi"dir. Geçmişte kullanılan Arap alfabesi okuma yazmayı güç hale getirmişti. 1 Kasım 1928'de TBMM'de oybirliğiyle Türk alfabesi yasası kabul edildi. İşte bu ay, alfabemizin kabul edilişinin 62. yıldönümüdür.

ÖĞRETMENLER GÜNÜ

Öğretmenlik, çok saygın bir meslektir. Çünkü bu meslekle toplum, duygu ve düşünce, davranış yönünden belli bir biçime sokulur. İşte böylesine değerli bir mesleğe 24 Kasım 1981 tarihinden başlayarak bir "Öğretmenler Günü" adandı. Bu günde amaç, "öğretmenler arasında sevgi ve saygı bağlarını güçlendirmek, Atatürk ilkelerine ve devrimlerine bağlı, kederde, kıvançta ve tasada ortak olup mesleğe ömür vererek emekli olmuş öğretmenlerin hizmetlerinin unutulmayacağı duygusunu vermek, ölümsüz Başöğretmen Büyük Atatürk'ü ve yaşama gözlerini yummuş öğretmenleri anmak" oldu.

Çok şey borçlu olduğumuz öğretmenlerimizin bu anlamlı gününü içten saygı ve sevgilerle kutluyoruz.

İNSAN HAKLARI GÜNÜ

Bu gün, Birleşmiş Milletler Örgütü'nün İnsan Hakları Evrensel Bildirisi'nin yayımlanış yıldönümüdür. 10 Aralık 1948'de yayımlanan bu bildiri 30 maddedir. Bir anlaşma niteliğinde olmamakla birlikte, insan hakları konusunda izlenecek genel yönü gösterir. Kişilerin hak ve özgürlükleri konusunda çağdaş genel ilkelerin bir özeti sayılmaktadır. Ülkemiz bu bildiriyi 6 Nisan 1949'da imzalamıştır.

SPOR

Nurhan Aydın

Atatürk ve Çoban Mehmet

Ölümünün 52. yıldönümünde hiç eksilmeyen sevgi ile bir kez daha andığımız Büyük Atatürk, sporların içinde en çok güreşi sever ve bu spor dalına büyük önem verirdi.

19 Eylül 1933 günü İstanbul Maksim Salonu'nda İtalya ile yaptığımız milli müsabakayı büyük bir heyecan ile izleyen, 72 kiloda Saim Arıkan'ın İtalyan Lombardi'yi tuşla yendiği müsabaka sırasında zaman zaman ayağa kalkan, ellerini havaya kaldırarak "**Yaşa Saim**" diye bağıran Ulu Önder, daha sonra milli takımımızı Florya'daki Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nde yemeğe davet etmiş, İtalyanlar karşısında çok başarılı sonuç alan güreşçilerimizi teker teker kutlamıştır.

Bu arada özel bir sevgi duyduğu sevimli ağır sıklet şampiyonumuz Çoban Mehmet'e de takılmadan kendini alamamış ve şöyle demiştir:

— **"Sen herkesi kolayca yeniyorsun Mehmet. Seninle güreş tutsak beni de yenebilir misin?"**

Koca pehlivan çocuksu bir mahcubiyet içinde başını önüne eğmiş ve Ata'yı şöyle cevaplamıştır:

— **"Sizi bütün cihan yenemedi Paşam. Ben nasıl yenebilirim?"**

Çoban Mehmet'in bu yanıtı karşısında çok duygulanan Büyük Atatürk, ağır sıklet şampiyonumuzu alnından öptü...

Atatürk, Florya Köşkü'nde zaman zaman kabul ettiği Çoban Mehmet ile sohbet etmekten, onunla birlikte yemek yemekten büyük zevk alır, sorduğu suallere aldığı zekice cevaplardan çok hoşlanırdı.

Çoban Mehmet, Atatürk'ün güreşten çok iyi anladığını şu sözlerle açıklamaktadır:

"— Atatürk güreşten çok iyi anlardı. Buna, bizlere huzurunda yaptırdığı güreşlerde çok şahit olmuşumdur. Biz güreşirken yaptığımız hataları veya iyi hareketleri anında sezer, bize ihtarda bulunur veya takdirlerini belirten sözler söylerdi. Onun iltifatlarına nail olmak bizler için sevinç ve gururların en büyüğü olurdu hiç şüphesiz..."

ÇOBAN MEHMET KİMDİR?

Balıkesir otlaklarında çobanlık yaparken akranları ile güreşlerini seyreden Balıkesir Kumandanı Ali Hikmet Paşa tarafından İstanbul'a gönderilmiştir. Burada yetişip parlayan Çoban Mehmet, minder güreşinde büyük bir başarıya ulaşmıştır. 1927 yılından 1947'ye kadar yirmi yıllık güreş yaşamında Türkiye ağır sıklet şampiyonluğunu elinde tutmuştur. Beş kez Balkan Şampiyonu olan Çoban Mehmet, 1928 ve 1936 Olimpiyatları'na da katılmış, 1946 Avrupa Serbest Güreş Şampiyonası'nda 42 yaşına rağmen başarılı müsabakalar yapmış, kolundan sakatlanarak final güreşine çıkamamış ve Avrupa ikincisi olmuştur. 1904 yılında Balıkesir'de doğan Mehmet Çoban, 1969 yılında İstanbul'da ölmüştür.

Kangurular niçin sadece Avustralya'da yaşarlar?

Milyonlarca yıl önce dünyanın tüm kıtaları birleşikti. Bilim adamları bu dev kıtaya Gondwanaland adını takmışlar.

O zamanlar yeryüzündeki tek memeli türü, kangurular gibi yavrularını keselerinde taşıyan hayvanlardan oluşuyormuş. Bu hayvanların yavruları doğduğunda henüz gelişmiş değillerdir. Tam olarak gelişinceye kadar analarının kesesinde yaşarlar.

Elli milyon yıl kadar önce, Avustralya adını verdiğimiz kıta, Gondwanaland'dan koparak ayrıldı. Elbet üzerinde bu türden pek çok hayvan bulunuyordu. Ama dünyanın öbür taraflarında da bu hayvanlardan vardı.

Bu sıralarda kedi, köpek, fil ve insan gibi yavrularını doğurmadan önce karınlarının içinde büyüten canlılar gelişti. Bu canlıların dişileri, yavrularını, iyice geliştikten sonra doğururlar.

Bu yeni tür hayvanlar, yiyecek arayışında, öteki tür hayvanları geride bıraktı. Oysa Avustralya'da, böyle bir rekabet olmadığından, kanguru ve vallabi gibi hayvanlar hâlâ yaşamlarını sürdürmekteler.

Bazı şeyler niçin alerji yapar?

Alerjisi olan milyonlarca insan var. Her şey alerji yaratabilir: Çimenler, kürkler, tozlar, yiyecekler vb. Bunlardan hangisinin alerji yaratacağı, sizin bedeninize bağlıdır. Sizi hapşırtan ya da kaşındıran bir şey, bir başka kimseyi etkilemeyebilir.

Pekâlâ, kaşıntıya ya da hapşırmaya yol açan şey nedir? Bir alerjendir (yani, alerji yapan madde). Bu, bedenimize girince ya da ona değince bizi rahatsız eden bir besin maddesi ya da çiçektozları (polen) olabilir.

Alerjenler genellikle zararsızdır, ama bedenimiz onu zararlı bir şeymiş gibi algılar. Böylece, ona karşı savunmaya geçerek antikorlar (vücuda giren yabancı maddelere karşı koyan madde) üretir.

Alerjen antikorları, hücrelerimizde, histamin denilen bir maddeyi salgılar. Histaminler de burnumuzdaki, cildimizdeki ya da boğazımızdaki dokuların şişmesine ya da kaşınmasına yol açar. Bu da bizi tedirgin eder.

Antihistamin denilen ilaçlar, kaşınmaları, hapşırmaları ya da kızarıklıkları önler. Alerjileri ortadan kaldırmasalar da insanı biraz olsun rahatlatırlar.

DEYİMLERİMİZ VE ÖYKÜLERİ

NİYAZİ YOLTAŞ

KAZIN AYAĞI ÖYLE DEĞİL

AKŞEHİR'DE KARARGAH KURAN TİMURLENK, NASREDDİN HOCA İLE DOST OLMUŞTU. SIK SIK BİR ARAYA GELİP SOHBET EDERLERDİ.

SOHBETLER SIRASINDA ZİYAFET DE EKSİK OLMAZDI TABİİ...

BİRGÜN HOCANIN AKLINA TİMUR'A BİR ARMAĞAN GÖTÜRMEK FİKRİ GELDİ.

BUNCA YEMEĞİNİ YEDİK... BEN DE ŞUNA BİR ARMAĞAN VERSEM

BESİLİ KAZLARINDAN BİRİNİ KESEDEK KIZARTTI, BİR TEPSİYE KOYUP KARARGAHA DOĞRU YOLA ÇIKTI

YOL DA BİR HAYLİ UZUNMUŞ... KARNIM DA İYİCE AÇIKTI... ŞU MİS GİBİ KOKAN KAZIN BİR BUDUNU YESEM NE OLUR SANKİ..

BÖYLE DÜŞÜNEN HOCA, BİR AĞAÇ DİBİNE OTURUP KAZIN BİR BUDUNU AFİYETLE YEDİ

KARARGAHA VARDIĞINDA

BUYURUN SULTANIM, ÇAM SAKIZI ÇOBAN ARMAĞANI, AFİYETLE YİYİN...

TİMUR TEPSİYİ ALIP ÖRTÜSÜNÜ KALDIRINCA...

İYİ AMA HOCA EFENDİ, HANİ BU KAZIN İKİNCİ AYAĞI ?..

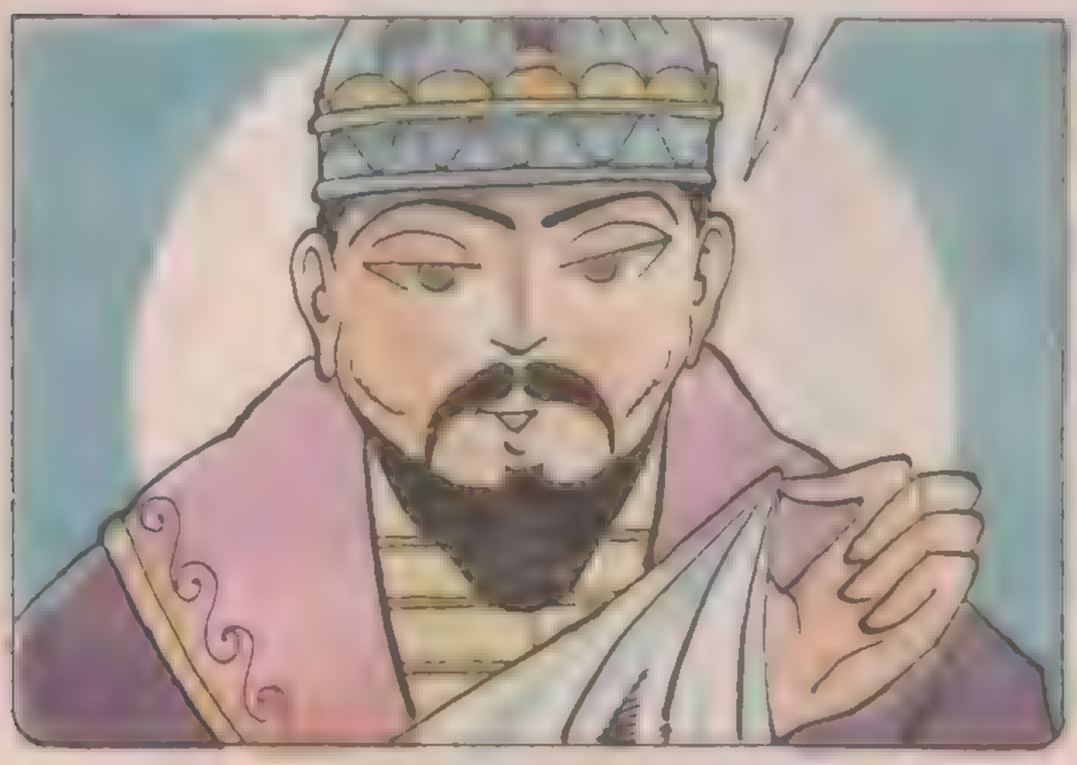

BU SÖZ ÜZERİNE HOCA, HİÇ İSTİFİNİ BOZMADAN, O SIRADA AKŞEHİR GÖLÜ KENARINDA TEK AYAK ÜZERİNDE DURAN KAZLARI GÖSTERMİŞ.

BAKINIZ DEVLETLİ SULTANIM, BİZİM BURADAKİ KAZLAR TEK AYAKLI OLURLAR...

TİMUR GÜLDÜ, ASKERLERİNDEN BİRİNİ YANINA ÇAĞIRARAK KULAĞINA BİRŞEYLER FISILDADI.

...ASKER OKUNU ÇIKARDI, YAYINI GERDİ VE GÖLE DOĞRU BİR OK FIRLATTI.

VINLAYARAK YANLARINDAN GEÇEN OKTAN ÜRKEN KAZLAR, BİRDEN İKİ AYAKLARI ÜZERİNDE DOĞRULDULAR.

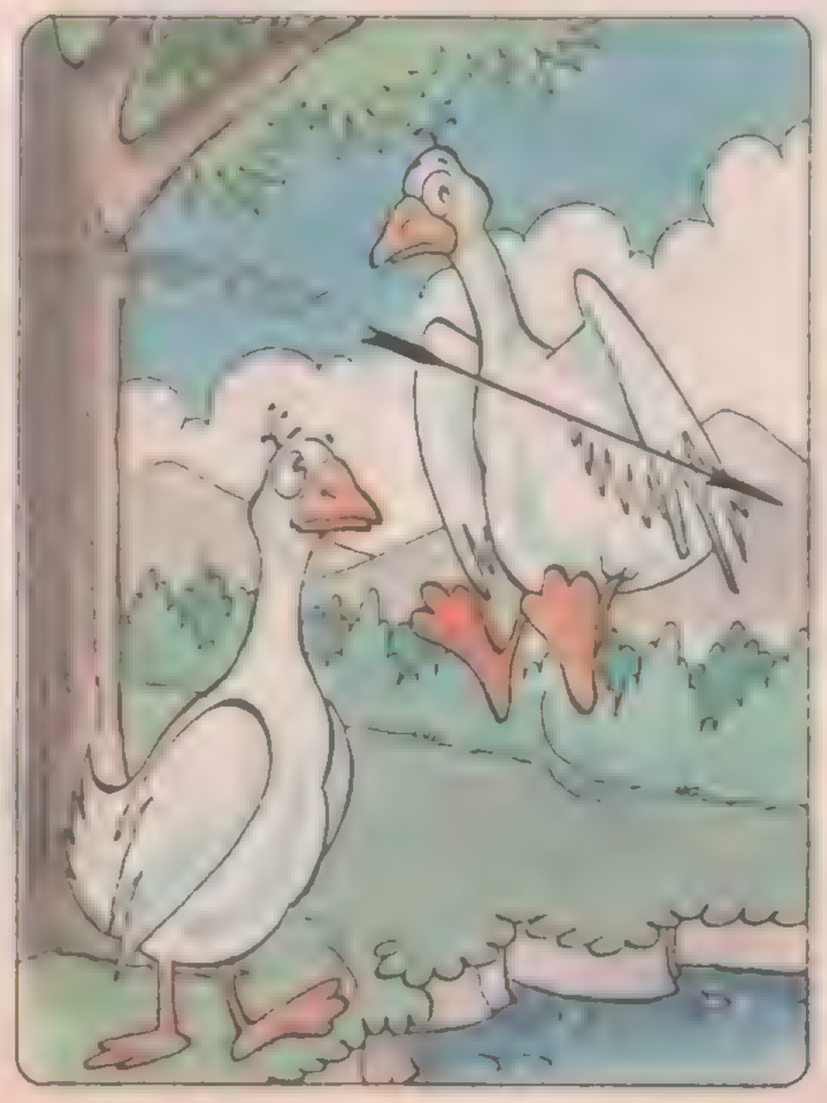

BAK HOCA EFENDİ GÖRDÜN MÜ, KAZIN AYAĞI HİÇ DE ÖYLE DEĞİLMİŞ...

O GÜNDEN SONRA BU DEYİM, BİR MESELENİN ANLATILDIĞI YA DA SANILDIĞI GİBİ OLMADIĞINI ANLATMAK İÇİN KULLANILMAKTADIR

(2)

HOŞAFIN YAĞI KESİLDİ

OSMANLILAR ZAMANINDA YENİÇERİ OCAĞININ MUTFAK İŞLERİNE BAKAN KAZAN ZABİTİ, YENİÇERİLERE VERİLEN HOŞAFI, PİLAV KAZANLARINI YIKATMADAN AYNI KAZANDA PİŞİRTİRMİŞ.

BU YÜZDEN DE HOŞAFLARIN ÜZERİ HER ZAMAN İNCE BİR YAĞ TABAKASIYLA KAPLI OLURMUŞ.

YENİÇERİLER BU YAĞLI HOŞAFA İYİCE ALIŞMIŞLAR...

OHHH! BU PİLAVIN YANINDA BOL YAĞLI BİR ÜZÜM HOŞAFI İYİ GİTTİ DOĞRUSU...

GÜNÜN BİRİNDE KAZAN ZABİTİ DEĞİŞMİŞ. YENİ GELEN ZABİT, TİTİZ BİR KİMSE OLDUĞU İÇİN!

BUNDAN BÖYLE PİLAV KAZANLARI İYİCE YIKANIP PIRIL PIRIL OLDUKTAN SONRA İÇLERİNDE HOŞAF PİŞİRİLECEK, ANLADINIZ MI?

ERTESİ GÜN YENİÇERİLERİN ÖNLERİNE KONULAN HOŞAFIN ÜZERİNDE YAĞ TABAKASI GÖREMEYİNCE.

NEREDE BU HOŞAFIN YAĞI?.. YENİ GELEN ZABİT BİZLERDEN BU KADARCIK YAĞI ESİRGİYOR DEMEK Kİ...

NE OLUYOR?

NE DEMEK NE OLUYOR, BAKSANA HOŞAFIN YAĞI KESİLMİŞ...

ASKER ARASINDA HOŞNUTSUZLUK YAYGATAN BU DURUM GİDEREK YENİÇERİLERİN BÜYÜK MAKAMINA KADAR VARMIŞ

İSTEMEZ!

SONUNDA ZABİTLER, YENİÇERİLERİ, HOŞAFLARIN YAĞSIZ OLMASI GEREKTİĞİNE ZORLUKLA İNANDIRMAK MÜMKÜN OLMUŞTUR

HOŞAFIN YAĞI KESİLMEDİ... ASLINDA PİLAV YAĞLI, HOŞAF YAĞSIZ OLUR!

GÜNÜMÜZDE "HOŞAFIN YAĞI KESİLMEK" DEYİMİ, SÖYLEYECEK SÖZ, VERECEK KARŞILIK, YAPACAK BİR ŞEY BULAMAYACAK BİR DURUMA DÜŞÜLDÜĞÜNDE KULLANILMAKTADIR

ALNI AÇIK OLMAK

İmdaaat!.. YAKALAYIN, ÇANTAMI ÇALDI, HIRSIZ VAR, YAKALAYIN, İMDAAAT!..

BU ADAMI, BU HATUNUN ÇANTASINI ÇALIP KAÇAR_KEN YAKALADIK KADI EFENDİ

HIMMM, ATIN HAP - SE... ALNINA DA HIRSIZLIK DAMGA SI VURUN...

ESKİ DÖ - NEMLERDE. BU GUNKU GİBİ KİM - LİK KAYITLA_RI VE ADLİ - YE SİCİLLERİ OLMADIĞIN- DAN, SUÇ İŞLEYEN SABIKALILA_RIN ALINLA_RINA, SUÇ - LARINA GORE KIZGIN DE - MİRLE BİR DAMGA VURULUR - MUŞ.

BÖYLECE SABIKALI KİŞİLER, TOPLUM İ - ÇİNDE KOLAYCA TA- NINIRLARMIŞ.

BAK, DAMGALI!

NE VAR Kİ, ALINLARIN - DA DAMGA BULUNAN SUÇLULAR, DAMGALA - RI GÖRÜL - MESİN DİYE BAŞ - LARI EĞİK DOLAŞIR, ÇOĞU KEZ DE KÜLAH VE TAKKE - LERİYLE ALINLARINI ÖRTMEYE ÇALIŞIR - LARMIŞ.

ŞUNUN YÜRÜYÜŞÜNE BAK! BU DA ALNI DAMGALILARDAN GALİ - BA!

İŞTE BU NE - DENLE 'ALNI AÇIK OL - MAK', DÜ - RÜSTLÜĞÜN VE SUÇSUZ - LUĞUN BİR İŞARETİ SAYILMIŞ VE ZAMAN - LA YAYGIN BİR DEYİM HALİNE GELMİŞ.

4

SABIKASIZ KİŞİLERSE HER ZAMAN BAŞLARI DİK VE ALINLARI AÇIK OLARAK SOKAĞA ÇIKAR_ LARMIŞ.

NİYAZİ YOLTAŞ

GARİP ama GERÇEK

Çizen: YÜKSEL ÜNSAL

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER

Birleşmiş Milletler'in kuruluşunun 45. yıldönümü anısına Birleşmiş Milletler PTT'leri tarafından bir blok ve iki pul tedavüle çıkarılmıştır.

TÜRKİYE PTT'NİN KURULUŞUNUN 150. YILDÖNÜMÜ

PTT'nin kuruluşunun 150. yıldönümü nedeni ile 23 Ekim 1990 günü Ankara'da bir gösteri mahiyetinde Türkiye'nin en üst düzeyde bulunup yurtdışında altın madalya kazanan koleksiyonlar sergilenmiştir.

DERGİMİZ KUMBARA PTT GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'NÜN KURULUŞ YILDÖNÜMÜNÜ KUTLAR.

DÜNYA OKUMA YAZMA YILI

1990 yılı Birleşmiş Milletlerce "Uluslararası Okuma Yazma Yılı" olarak ilan edilmiş ve bütün dünyada bu alanda gereken çalışmalar yapılmıştır.

PTT Genel Müdürlüğü bu kampanyaya katılarak 22 Ağustos 1990 günü 300 lira değerinde bir pulu tedavüle çıkarmıştır. Pul, Uluslararası Okuma ve Yazma Birliği tarafından kabul edilen sembolü taşımaktadır. Pulun tirajı 600.000 adet olup ofset yöntemi ile basılmıştır. Pulun boyutu 26×41 mm'dir.

Pulun tedavüle çıkarıldığı gün Ankara Posta Merkezi'nde "İlk Gün Damgası" kullanılmış ve konu ile ilgili özel zarf bastırılmıştır.

DEVLET RESİM VE HEYKEL SERGİSİ

Devlet Resim ve Heykel Sergisi nedeni ile 17 Ekim 1990 günü üç değerli bir pul serisi tedavüle çıkarılmıştır.

Pullar 600.000 adet olarak ofset yöntemi ile 100 pulluk tabakalar şeklinde basılmıştır. Pulların boyutları 26x41 mm'dir. Serinin değeri 2000 liradır.

Pulların tedavüle çıkarıldığı gün PTT tarafından "İlk Gün Damgası" kullanılmış ve ilk gün damgalı özel zarflar satışa çıkarılmıştır.

BELÇİKA

Genç filâtelistler için Belçika PTT'si Red Kid anısına bir posta pulunu

PUL

Kemal Aziz Versan

13 Ekim 1990 günü tedavüle çıkarmışlardır. Pulun tedavüle çıkarıldığı gün Brüksel posta merkezinde konu ile ilgili 8 değişik posta damgası kullanılmıştır. Pul 6.000.000 adet olarak 30 pulluk tabakalar halinde basılmıştır. Pulun baskı yöntemi ise rotogravürdür.

İTALYA

Charlie Chaplin'in anısına İtalyan Postaları artistin kendi resmini taşıyan bir pulu tedavüle çıkarmıştır. Bu pulla aynı zamanda Charles Chaplin'in doğumunun 100. yıldönümü de kutlanmaktadır.

VENDA

Venda Cumhuriyeti 1 Mart 1990 günü hayvan temalı posta pullarını tedavüle çıkarmıştır. Bunlar sırası ile: 18 c.Aslan - 30 c.Zebra - 40 c.Leopar ve 50 c.Gergedan. Pulların tedavüle çıkarıldığı gün Venda'nın başkenti Mashamba Posta Merkezi'nde "İlk Gün Damgası" kullanılmıştır.

İSVİÇRE

Saint Bernard köpeklerinin dağcılara verdikleri sonsuz hizmetlerin anısına İsviçre PTT'si 90 c. kıymetinde bir posta pulu tedavüle çıkarmış bulunuyor.

GÜNEY AFRİKA

15 Şubat 1990 günü Güney Afrika ülkesi, Afrika İş Birliği toplantısı hatırasına iki pul tedavüle çıkararak başkent Pretoria Posta Merkezi'nde de "İlk Gün Damgası" kullanılmıştır.

HERKÜL

Yaratıcısı : C. ARNAL
Çizen : YANNIOK

BİLMECE BULMACA

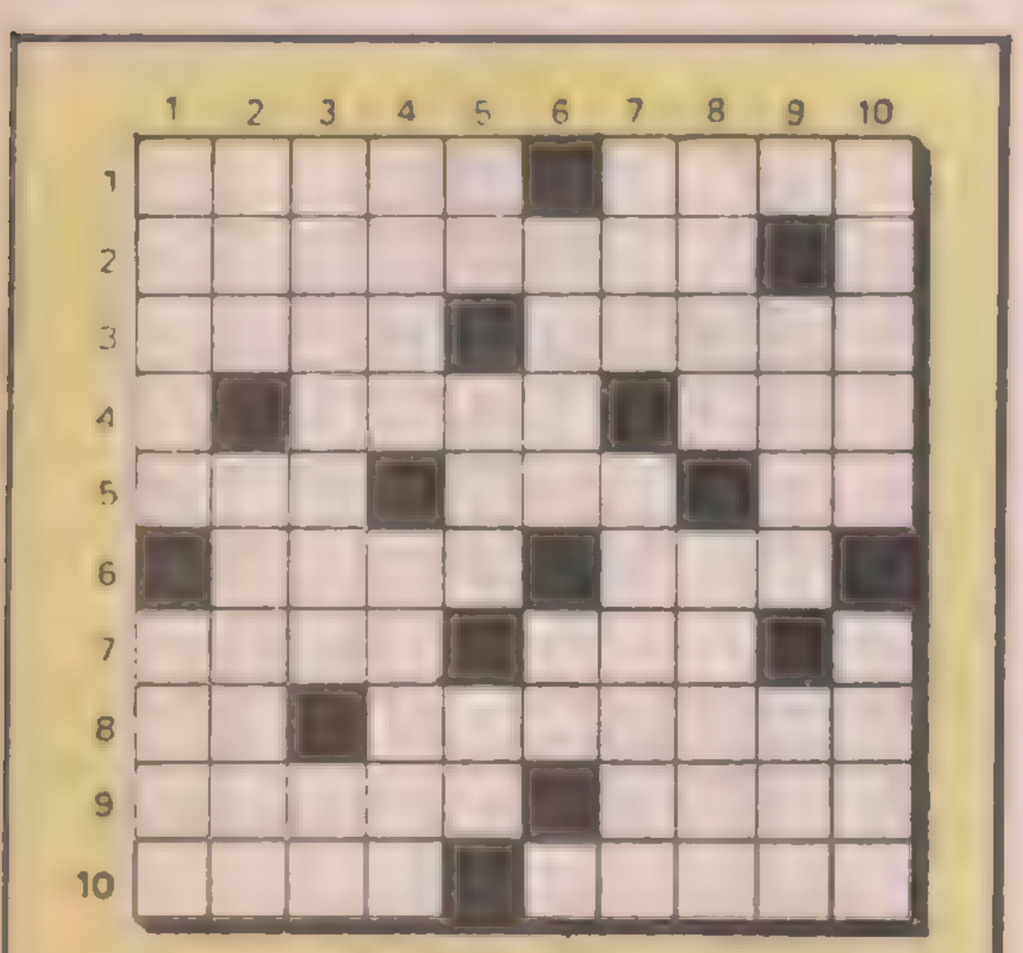

Hazırlayan: MEDİH YEGÜL

SOLDAN SAĞA: 1- Kış mevsiminin başlangıcı sayılan on birinci ayın sekizinci günü başlayıp, Hıdırellez'in ilk günü olan 6 Mayıs'a kadar altı ay süren döneme verilen ad - Yapı anlamında bir sözcük. 2- Kum, kül, toprak gibi toz halindeki şeyleri hafifçe kazıp karıştırmak. 3- Deniz ile karanın birleştiği yer (sahil) - Bildik ve tanıdık. 4- "Tanrı kabul etsin" anlamındaki söz - Fiyatlara, maaşlara, ücretlere yapılan artırma. 5- Kimi vakit - Sıcak esen bir rüzgâr - PARA'nın bir hecesi. 6- Bakla içi ile yapılan zeytinyağlı bir yemek - İki şeyi birbirinden ayıran uzaklık (mesafe). 7- Postu siyah benekli olan uzun bacaklı yırtıcı bir hayvan (Dünya'nın en hızlı kara hayvanıdır) - Ses yankısı. 8- Bir zaman ölçüsü birimi - Yeni illerimizden biri. 9- Bir çalgı çeşidi - Rıza gösteren (rızası olan). 10- Sardunyagillerden olan ve yaprakları güzel kokan bir süs bitkisi - Soru karşılığı olan ve cevap sözcüğü ile eş anlamlı bulunan bir kelime.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Çiçeklerinin kurusu bazı et yemeklerine lezzet vermek için kullanılan kokulu bir bitki - Açılıp kapanabilen küçük cep bıçağı. 2- Ağaçtan ağaca dal nakli - Hasta olmama hali. 3- Yolculuk ya da gezi - Bir soru eki. 4- İstek ve tutkularda ölçülü davranma - Ağırbaşlılık (ya da, haysiyeti ve onuru koruma). 5- Kuzu sesi - Hristiyanlığın kurucusu olan peygamberin adı - Zamanın bölünemeyecek kadar kısa parçası. 6- Bir kelimeden, bir sözden, bir davranıştan anlaşılan şey (anlam) - Rütbesiz asker. 7- Bir sayı - Üzerine iplik, tel, şerit gibi şeyler sarılan nesne. 8- Aynı doğumda dünyaya gelen kardeş - Edebî bir yapıt türü. 9- Sarhoş ya da külhanbeyi bağırması - Yiyecekleri öğütmeye yarayan dişlerin ortak adı (öğütücü diş). 10- Bulmaya çalışma - Abide ile anlamdaş bir sözcük.

Çözümler 30. sayfada

ARADAKİ FARK — Yukarıdaki resimde gördüğünüz çiçekler, biri dışında, hepsi aynı türden. Ayrı tür olan hangi çiçektir? Bu çiçeğin dışındaki çiçeklerin ortak yanı nedir?

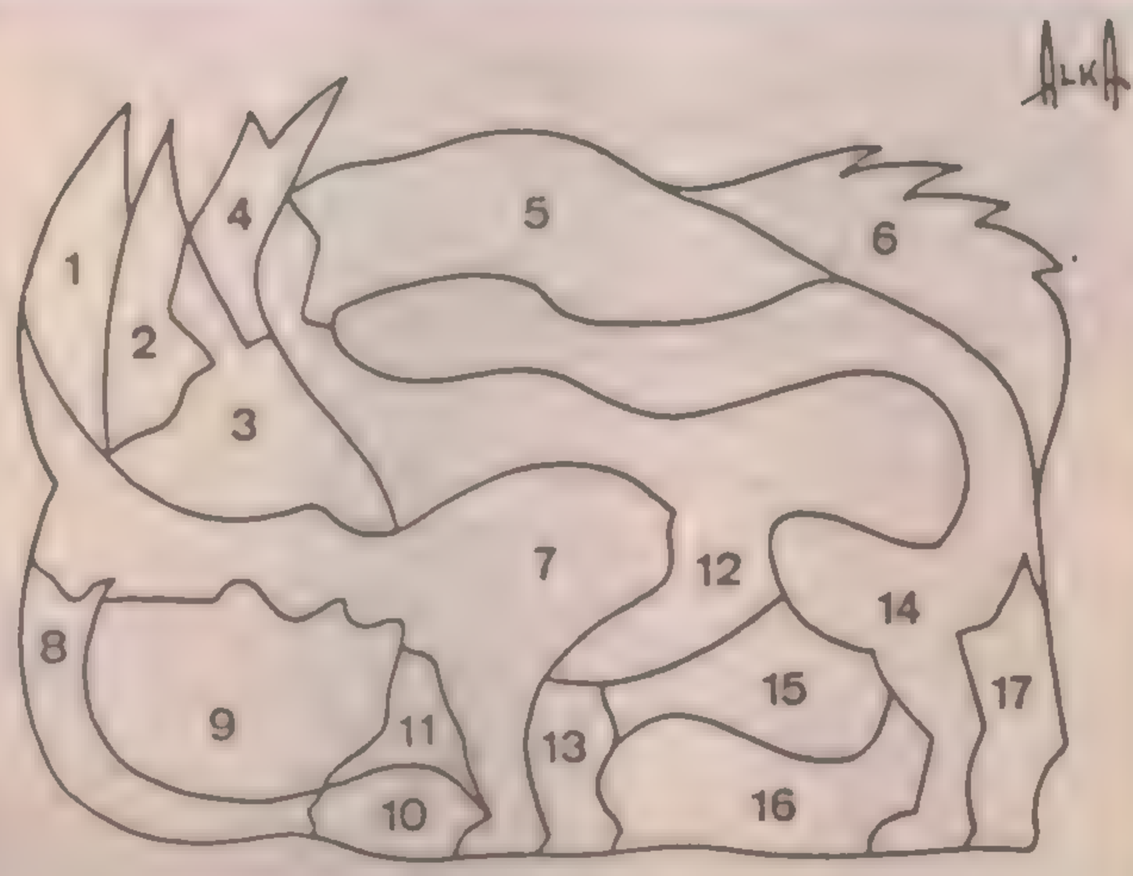

BİR HAYVAN RESMİ — Bu resimde bir hayvan saklı. Onu bulabilmek için doğru bölümleri karalamanız gerekir. Söz konusu hayvanın ortaya çıkması için acaba hangi bölümleri karalamanız gerekir?

ZAVALLI KUŞLAR — Bir [illegible] hayvanat bahçesinin üzerinden hızla geçti ve zavallı kuşların tüylerini rüzgârın etkisiyle yoldu. Kuşların bakıcısının yerde bulduğu tüylerin hangi kuşa ait olduğunu acaba bulabilir misiniz? Tabii kuşların adını da bulmak gerekir.

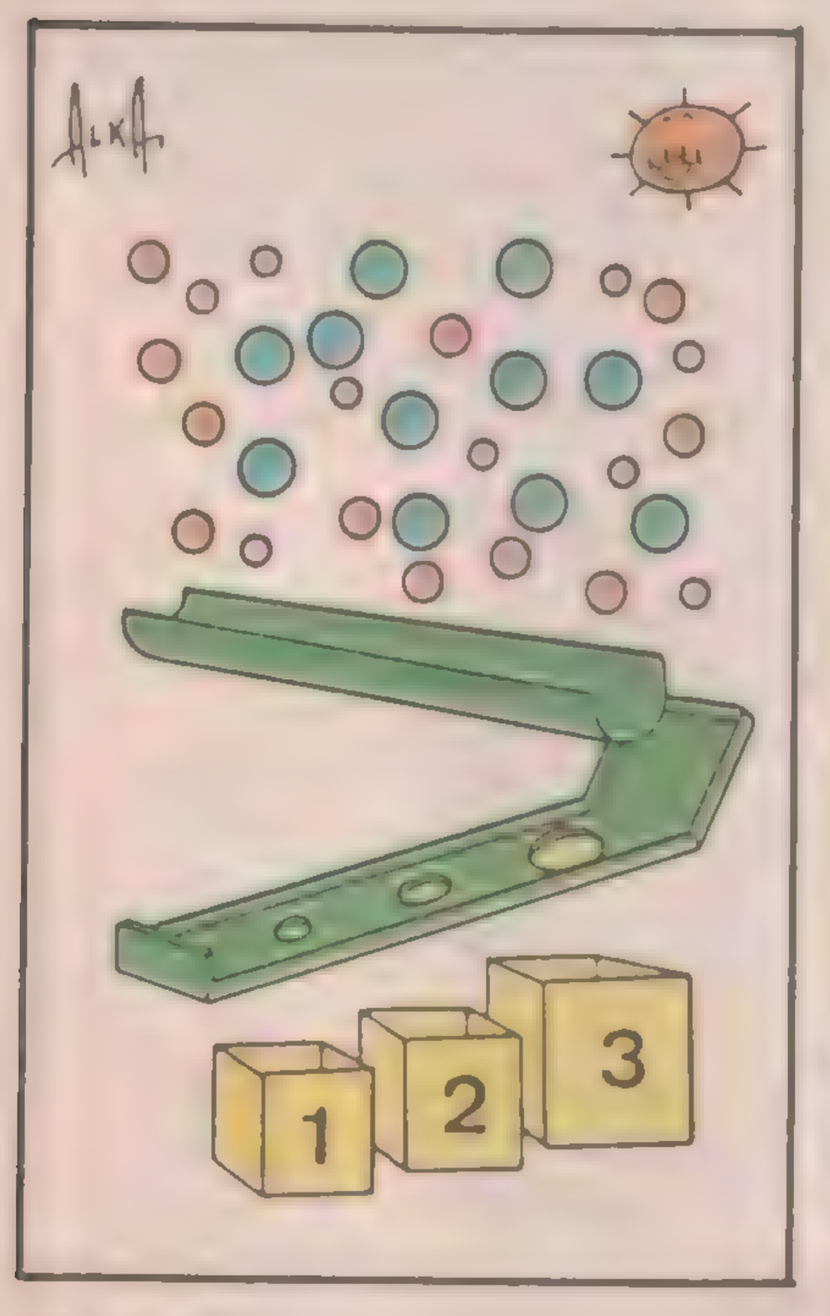

BİLYELER — Adamın biri bilyeleri büyüklüklerine göre ayırmak için bir âlet düşünmüş. Oluktan geçip deliklerden kutulara düşecek olan bilyeler ayrılmış olacaklar. Küçük, orta ve büyük boy bilyeler ayırım sonunda 1, 2 ve 3 No.lu kutularda kaçar tane olacaktır? Acaba bilyelerin sayımında bize yardımcı olur musunuz?

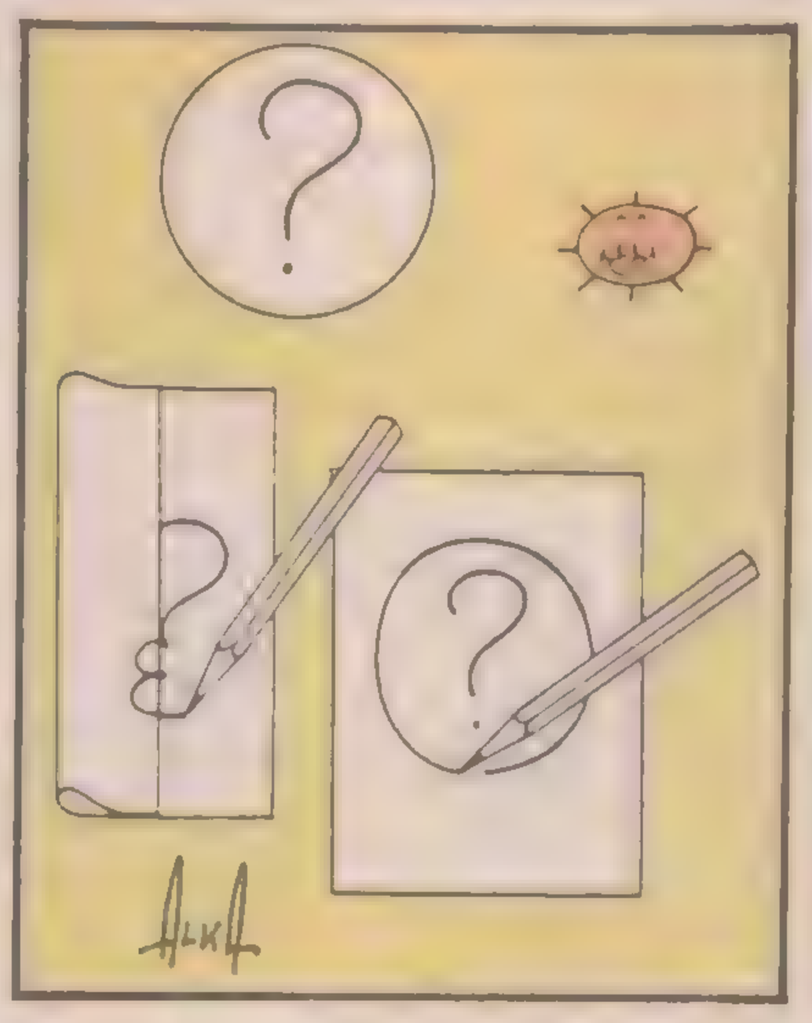

KALEMİ KALDIRMADAN — Resimde olduğu gibi daire içinde bir soru işaretini kalemi hiç kaldırmadan çizer misiniz diye arkadaşlarınıza sorun bakalım. Kuşkusuz hepsi imkânsız diyecek. Nasıl yapılacağını onlara siz gösterin: İlk önce soru işaretinin noktasız bölümünü bir kâğıda çiziniz, sonra kâğıdı katlayınız (resimde olduğu gibi) kaleminizi kaldırmadan katlanan kâğıda geçiniz. Aşağı doğru inip sonra noktayı yapınız ve tekrar katlanmış bölüme geçiniz. Katlanmış bölümden aşağı doğru inip tekrar kâğıdın doğru yüzünde katlanan kenarı düzelttikten sonra soru işaretinin etrafında bir daire çiziniz. Çok kolaymış değil mi?

Bilmeceler

(1) Fil niçin ağacın arkasına saklanır?
(2) Karınca niçin hastaneye gider?

KARER SARIKAYA
İskenderun-Hatay

(3) Dört fil bir araba bulsa hangisi kullanır?
(4) Bir deve çölde ne yapar?

ELVAN COŞKUN
Mudurnu-Bolu

(5) Bir kalas ters çevrilince ne olur?

GÜLŞAH TAKMAZ
Kadıköy-İstanbul

(6) Kirpiyle yılan birbirine girerse ne olur?

COŞKUN ERMİŞ
Ortaköy-İstanbul

Cevaplar: (1) Kamuoyu çelme takmak için. (2) File kan vermek için. (3) Ehliyeti olan. (4) Gölge. (5) Salak. (6) Dikenli tel.

EVİMİZ *ONUR TÜRKMENOĞLU/Kilimli-Zonguldak*

KUMBARA DERGİMİZ

Kumbara bizim dergimizdir,
Bize hep bilgi verir.
Fıkra, şiir, bilmece,
Bulmacası içinde.

Ülkeleri tanıtır,
Öyküler anlatır,
Testler verir bize,
Bilgimizi ölçmeye.

Hoca şakada birinci,
Bizim Ali bilgili,
Fehmi meraklının biri,
Elif afacanın teki.

DUYGU ŞENEL
Perşembe-Ordu

ANNE

Beni kundaklara sardın
Geceni gündüzünü bana verdin
Ah ne tatlı ninniler söyledin
Nasıl öderim hakkını anne?

Yürümeyi sen öğrettin
Düştümse elimden tuttun
Beni sıcak göğsünde uyuttun
Nasıl öderim hakkını anne?

Ağlayınca göz yaşımı silenim
Her sabah baş ucuma gelenim
Bütün dertlerime deva bulanım
Nasıl öderim hakkını anne?

Adın dilimde sanki bir ayet
Annedir sözlerin en güzeli elbet
Tanrım bütün anneleri gözet
Nasıl öderim hakkını anne?

ELÇİN EKİCİ
Kilimli-Zonguldak

SALINCAK

Bahçedeki cevize
Bir salıncak kuralım,
Sallanalım biz bize,
Göklere uçuralım.

Eğlenelim gülelim,
Şarkılar söyleyelim,
Dinleyip sesimizi,
Kuşlar kıskansın bizi.

FARUK ÖZDEMİR
Almanya

AKRALAR

ZAMANE ÇOCUĞU

Annesi, yaramazlık dozunu fazlaca kaçıran küçük Cemil'i korkutuyordu:

— Bak, sana söylüyorum, böyle devam edersen, seni kümese kapatırım.

— İstediğin kadar kapat. Ben yumurtlamam ki...

SELİM IŞIK
Gümüşsuyu-İstanbul

CEZA

Bir öğle vakti gittiği lokantada bir masaya oturmuş, ısmarladığı yemeği bekliyordu. Fakat aradan hayli zaman geçmiş, yemeği bir türlü getirilmemişti. Daha fazla dayanamayıp önündeki tabakta bulunan ekmeğin şurasından burasından yemeğe başladığı sırada bir fırsatını bulup garsonu yakaladı:

— Yahu, ne suç işledim de bana katıksız ekmek cezası veriyorsunuz?

DİLEK DİLBER
Anadoluhisarı-İstanbul

NE VAKİT?

İlkokul son sınıfta öğretmen zilin çalmasına bir iki dakika kala dersini bitirmişti. Bütün öğrencilere sordu:

— Öğrenmek istediğiniz bir şey varsa hemen sorun, cevap vereyim...

Sıraların arasından bir öğrencinin eli kalktı:

— Öğretmenim, sirk ne vakit geliyor?

ÖNDER MUMCUOĞLU
Gönen-Balıkesir

KÜRK

Genç kadın, akşam yemekten sonra oturduğu kanepeden kalktı ve kocasına sokuldu; bütün tatlılığını takınarak:

— Şekerim, yarın birlikte çıkalım da şu kürklere bir bakalım...

Genç adam da güleç bir yüzle cevap verdi:

— Olur hayatım, hayvanat bahçesine gider, orada bütün kürkleri görürüz...

ÇAĞLA ÇOLAK
Avcılar-İstanbul

ZORMUŞ

Çocuk yorgun argın annesine yaklaşıp:

— Anne! En sonunda tuzluğu doldurdum.

— İyi de evladım, ben sana üç saat evvel söylememiş miydim tuzluğa tuz koy diye?

— Eee! Ne yapalım; o incecik deliklerden tuzu geçirmek kolay mı sanıyorsun?

MEHMET COŞKUN
Adana

ŞÜKRET

Biri uzun, diğeri kısa boylu iki kişi konuşmaktadırlar:

— Birader, halimi sorma! Gırtlağıma kadar borç içindeyim.

— Aman kardeşim, şükret ki boyun kısa. Ya benim gibi uzun boylu olsaydın?

CANAN ATİK
Mamak-Ankara

Mektup Arkadaşı

DENİZ DOĞANÇAY (9)
Eskişehir Yolu
Kutlutaş Çınar Sitesi
I. Blok D: 10
Ümitköy - ANKARA

ÖMER AYBERS (12)
Olgunlar Sok. 34/3
Kocatepe - ANKARA

ALEV AYBERS (9)
Olgunlar Sok. 34/3
Kocatepe - ANKARA

EFE YILMAZ (10)
Bülbülderesi Cad. 110/9
K.Esat - ANKARA

ÇAĞLAR ÇAĞATAY (9)
Meneviş Sok. 34/6
A.Ayrancı - ANKARA

ÇİĞDEM ERSOY (12)
Gaye Sitesi
A Blok Kat: 2 D: 10
Gazimahallesi - ANKARA

CAN UNGUN (10)
1. Cadde 111/20
Bahçelievler - ANKARA

BERKAN SARAÇ (11)
Demirlibahçe Ağaçlı Sok.
No: 7/2
ANKARA

BURAK SARAÇ (9)
Demirlibahçe Ağaçlı Sok.
No: 7/2
ANKARA

HATİCE KORAL (13)
Yıldız Evler Mah.
22. Sok. No: 5
Çankaya - ANKARA

TOLGA ŞENGÜL (9)
Kurtuluş Mah. Sarper Sok.
Umut Sitesi B Blok
No: 43/14
ESKİŞEHİR

NURHAN TÜREYEN (12)
Yeni Mah. Fatih Cad.
No: 38
Çayırova, Gebze-KOCAELİ

ELVAN COŞKUN (14)
Musalla Mah.
Koğukkaya Sok. No: 10
Mudurnu-BOLU

ÖZLEM ÖZGÜR (13)
Atatürk Mah. 915 Sok.
No: 173/10 B Blok
Bornova-İZMİR

MEHMET COŞKUN (13)
Şehit Duran Mah.
407 Sok. No: 1
ADANA

BEGÜM DİKER (9)
Dost Ozan Sok. No: 7 D: 6
Özlem Ap.
Acıbadem-İSTANBUL

BÜLENT GÜMÜŞ (13)
Yeşilcami Sok. No: 8/1
Balçova-İZMİR

ZÜLEYHA TUBADAN (14)
Söllereck Str. 30 A
8900 Augsburg
ALMANYA

ERHAN ERAS (14)
Ayvaşık Mah. 8. Cad.
No: 48/B
Beypazarı-ANKARA

FIRAT ÖZTÜRK (11)
Çenedağ Mah.
Gündoğdu Sok. No: 18
Nazik Ap.
Derince-İZMİT

EVREN SAVTUR (14)
6762. Sok. No: 28
Zakkum Ap. D: 4
Karşıyaka-İZMİR

YASEMİN ÜLKER (12)
Herbert Str. 74
4432 Gronau Westf.
ALMANYA

ONUR KABADAYI (8)
78. sok. 10/5
Emek-ANKARA

ADSIZ

BAŞAK A. KAYNAK/Haninge-İsveç

Ülkeleri Tanıyalım

Başkent Nassau'da hükümet binası.

BAHAMALAR

Karaibler Denizi'nde bir ülke olan Bahamalar, Florida'nın güney kıyılarından başlayıp, yaklaşık 1000 km boyunca serpilmiş bir adalar topluluğundan oluşur. Adalar topluluğu 700 ada ve 2400 kayalıktan oluşur. Adaların ancak 30'unda oturulmaktadır.

Kireçli mercan üzerine kurulu adaların yüksekliği 30 m'yi pek aşmaz. En yüksek ada, 122 m ile Cat Adası'dır. Adaların doğu kıyıları genellikle kayalıktır. Bunun dışında kıyılar, palmiyelerle bezeli kumsallarla kaplıdır. New Providence'deki Kilarney Gölü başta olmak üzere pek çok ufak göl adalara serpiştirilmiş gibidir. Adalarda yarı tropikal iklim egemendir. Isı yıl boyu genellikle 21 santigrat derece ile 30 santigrat derece arasındadır. Çam ormanları adaların egemen bitki örtüsüdür. Gürgen, meşe ve karaağaç öteki türleridir. Rakunlar ve flamingolar dışında çok sayıda kertenkeleler ve zehirsiz yılanlar adaların yabanıl yaşamında yer alır. Bu adalar ülkesi balık ve öteki deniz ürünleri bakımından son derece zengindir.

Kristof Kolomb'un 1492'de karaya ilk ayak bastığı yer, Bahama adalarından San Salvador'du. Bahamalar, 10 Temmuz 1973'te Commonwealth üyesi bağımsız bir devlet statüsü kazandı.

Bahamalar'ın ulusal gelirinde birinci sırayı turizm gelirleri alır. 1955'ten bu yana kumar oynamanın yasallaştığı Freeport (Serbest Liman) bölgesinin yanı sıra çeşitli adalarda modern turistik tesisler vardır. Bahamalar bağımsız bir ülke haline geldiğinden itibaren iktidarda bulunan PLP yönetimi, son derece geri olan sanayi kesimini ve doğal kaynakların değerlendirilmesini öncelikle ele aldı. Dışsatım ürünleri arasında ön sırayı işlenmiş petrol alır. Freeport'ta büyük bir petrol arıtımevi; ayrıca kimya sanayii ve çimento fabrikası vardır. Doğal koşulların elverişsizliğinden ötürü tarım son derece geridir. Balıkçılık ada halkının yaygın uğraşıdır. Bahamalar 1983'te Antiller Topluluğu ve Ortak Pazar'ına (CARICOM) üye oldu.

BAHAMALAR	
YÜZÖLÇÜMÜ	13.939 km²
NÜFUSU	245.000 (1988)
BAŞKENTİ	Nassau
DİLİ	İngilizce
DİNİ	Baptist (% 29), Anglikan (% 23), Katolik (% 23), Metodist (% 7)
PARASI	Bahama doları

Yanıtlar

GENEL BİLGİ TESTİ
Cevap Anahtarı
1/B, 2/B, 3/C, 4/D, 5/A, 6/A, 7/B, 8/A, 9/C, 10/A, 11/B, 12/D, 13/C, 14/C, 15/A

DENEKTAŞI

1. Homeros, 2. Mikroskop, 3. Florence Nightingale, 4. Sevr Antlaşması, 5. Tiftik Keçisi, 6. Dede Korkut Hikâyeleri, 7. Auguste Rodin, 8. Şeyhülislam.

Bulmaca Çözümleri

SOLDAN SAĞA: 1- Kasım, bina. 2- Eşelemek. 3- Kıyı, âşina. 4- Âmin, zam. 5- Kâh, sam, ra. 6- Fava, ara. 7- Çita, eko. 8- Ay, karaman. 9- Keman, razı, 10- Itır, yanıt.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Kekik, çakı 2- Aşı, âfiyet. 3- Seyahat, mı, 4- Ilım, vakar, 5- Me, İsa, An. 6- Mana, er. 7- Beş, makara. 8- İkiz, roman. 9- Nara, azı. 10- Arama, anıt.

ARADAKİ FARK
3 No.lu gülün dışındaki çiçekler nergis, lâle ve sümbül hepsi soğanlı süs bitkisi.

BİR HAYVAN RESMİ
Eğer karalanacak bölümleri doğru bulmuşsanız yani 3, 7, 12 ve 14 No.lu bölümleri boyarsanız ortaya bir gergedan çıkacaktır.

ZAVALLI KUŞLAR
Acaba tüylerinin hangi kuşa ait olduğunu buldunuz mu? Bulamadınızsa biz size yardımcı olalım: 1. Sülün - 11 No.lu tüy, 2. Karatavuk - 9 No.lu tüy, 3. Devekuşu - 12 No.lu tüy, 4. Tavuskuşu - 8 No.lu tüy, 5. Baykuş - 7 No.lu tüy, 6. Papağan - 10 No.lu tüy.

BİLYELER
Bu buluş işe yaramıyor değil mi? Yapılan ayırım işleminden sonra 1 ve 2 No.lu kutuların içinde hiç bilye olmayacak, çünkü buluşu yapan kişi bir yanlışlık yapmış eğik oluktaki deliklerin en büyüğünü en yukarı koymuş, bu yüzden tüm bilyeler 3 No.lu kutuya düşüyor. En büyük delik en altta olsaydı, düşündüğü gerçekleşecekti değil mi?

Zehra Ablam ve Ben

Hale Kuntay
Resimler: Engin İyimen

Kristof Kolomb

Zehra ablam okuldan döndü, her zamanki gibi çantasını koltuğun üzerine fırlattı. Annemin buna kızdığını bildiği halde hep çantasını oturma odamızdaki güzel koltuğun üzerine atar.

— "Anne! diye seslendi Zehra ablam." Ödevime yardım etmelisin!

— Ödevin zor mu? diye sordum.

— Sana ne?

— Anne! Ablam beni gene kızdırıyor.

Annem ellerini kurulayarak mutfaktan geldi ve:

— Güzel güzel geçindiğinizi bakalım ne zaman göreceğim... diye söylendi. Ne ödevi yapacaksın benimle Zehra?

— Kristof Kolomb'un yumurtası hakkında bir ödev verdi öğretmen. Yardım etmelisin anne.

— "Yardım eder misin anne?" diye sormalısın dedi annem.

— Özür dilerim dedi alçak sesle ablam. Yardım eder misin anne?

— Kristof Kolomb'un yumurtası ne? diye sordum.

— Kristof Kolomb bir tavuk cinsi ve onun yumurtası hakkında bir ödev yazacağız, şimdi anladın mı? diye Zehra ablam gene beni kızdırdı.

— Kristof Kolomb'un kim olduğunu pekâlâ biliyorum derken, ağlamamak için güç tutuyordum kendimi. Kristof Kolomb Amerika'yı bulmuş.

— Nerede bulmuş? diye Zehra ablam gülerek sordu.

— Nerede bulacak, olduğu yerde bulmuş diye yanıt verdim.

— Aferin oğlum dedi annem. Böyle sorulara işte böyle yanıt verilir.

— Anne, Kristof Kolomb'un kim olduğunu biliyorum da, yumurtasını bilmiyorum dedim.

— Sen biliyor musun Zehra? diye annem sordu.

— Öğretmen, ansiklopedi karıştırın ve bunun hakkında bir ödev hazırlayın dedi, ben de fazla bir şey bilmiyorum diye Zehra ablam alçak sesle cevap verdi.

Annem başladı anlatmaya:

— 15'inci yüzyılın sonlarında Kristof Kolomb İspanya Kral ailesinin yardımı ile denize açılıyor, planı Hindistan'a gitmek ama, bata çıka Atlantik'i aştıktan sonra Amerika'ya ayak basıyor. Kristof Kolomb'un yumurtasına gelince; Kristof Kolomb kral ailesine her istediğini yaptırabiliyor diye o zaman onu çok kıskananlar olmuş. Bir gün bir toplantıda saraylılardan biri Kristof Kolomb'a: "Nasıl size değerli kralımız ve kraliçemiz hep inanıyorlar, sizin bizlerden ayrıcalığınız nedir?" diye sorunca, Kristof Kolomb: "Ben her zorluğu yenebilirim, her güçlüğe bir çare bulurum" diye yanıt vermiş. Bunun üzerine biri bir yumurta uzatmış ve "Sivri tarafı üzerinde bu yumurtayı durdurabilir misiniz?" diye sorunca, Kristof Kolomb yumurtayı eline almış, evirmiş çevirmiş ve sonra masaya yumurtayı vurmuş, yumurtanın sivri tarafı kırılmış ve bu sayede yumurta masanın üzerinde durmuş. Bunu gören saraylılar: "Bunu biz de yapardık!" deyince Kristof Kolomb: "Yapsaydınız" demiş. Bu öykü her ülkede pratik düşünce ve çabuk karar olarak hep kullanılır.

— Peki ben şimdi ne yazacağım? diye Zehra ablam sordu.

— Kristof Kolomb diye bilinen tavuk cinsinin yumurtalarından çok güzel sahanda yumurta olur, diye yazarsın dedim.

Bereket annem yanımızdaydı, yoksa Zehra ablam bir şey atardı kafama.

ELİF

İsmail GÜLGEÇ